

EGY AZ ISTEN.

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 20. (80.) ÉVF. • 11. SZÁM. • 2010. NOVEMBER • ÁRA: 2,00 LEJ

A kerek kő, amelyről a hagyomány szerint Dávid Ferenc 1568-ban prédikált

Ötszáz év

Télelő

Novembert hagyományosan Dávid Ferenc hónapjaként tartják számon. Az idén különösen szimbolikus alkalmak hónapja lesz: sok helyen 500. évfordulót ünnepelnek. Tudjuk, 1510 történetileg nem igazolható bizonyosan Dávid Ferenc születési éveként, mégis: azokkal, akiknek igényük van a félezredes évforduló ünneplésére, azokkal illő és igazságos együtt emlékezni és örvendeni.

Lapszámunkban – mert az élet elszomorító valóságai alól senki sem kap felmentést – dr. Szabó Árpád nyugalmazott püspök temeté-

séről kínálunk összefoglalót gyászbeszédék csokrával. Október másik fontos eseménye azonban egy örömteli centenárium volt: az országos nőszövetség századik születésnapja. Ez alkotja lapszámunk másik „pillérét”. És közöttük beszámolót ajánlunk egy hármast célú indiai utazásról. Külön érdekessége ennek a beszámolóknak a Körösi Csoma Sándor sírjánál tett tiszteletéről szóló bekezdés... Ki az, aki ne örülne, mindahányszor világra szóló jelesünk hamvait újabb csomakőrösi „tápföld” üdvözli – otthonról.

A tartalomból:

1 *A találkozás százada felé*

Dr. Szabó Árpád

6 *és az Unitárius Közlöny*

Magyar unitáriusok

7 *Indiában*

A befogadó:

10 *Szabó Erzsébet néni*

A nagyernyei templom

16 *száz éve*

„Az emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet” (Lk 19,10)

Az egyház hírei

Szeptemberben az Erdélyi Unitárius Egyház, az Unitárius Óvodáért Alapítvány, valamint a **Kolozsvár Belvárosi** Unitárius Egyházközség bölcsődét létesített az egyház visszakapott ingatlanában, a Berde Mózes utca 1. szám alatt. A hivatalos megnyitóra szeptember 28-án került sor. Jelenleg 26 gyermek jár a bölcsődébe. A létesítmény megvalósításához főleg helyi adományok járultak hozzá, amelyek összértéke megközelíti a 40 ezer lejt, illetve a 3000 eurót.

Október 7-én Szászfalvi László, a Magyar Köztársaság Egyházügyi, Nemzetiségi és Civil kapcsolatokért felelős államtitkára egyházunk központi hivatalában találkozott Bálint Benczédi Ferenc püspökkel. Az egyórás megbeszélésen szó esett a **magyar kormány új civil stratégiájáról**, a támogatási források bővítéséről, valamint azokról az új kormányzati programokról, melyek megvalósításában számítanak az egyházak közreműködésére.

Hargita és Kovászna megye tanácsának kezdeményezésére a szóránközségek helyzetének, problémáinak megvitatása céljából október 8-9. között szakmai konferenciára került sor a **Tordai Unitárius Egyházközség** társszervezésével a tordai polgármesteri hivatal dísztermében. A nap fő mozzanata a Hargita megye és Aranyosszék közötti együttműködési szerződés aláírása volt, majd Hargita Megye Tanácsa a Jász-Nagykun-Szolnok megye önkormányzatától kapott könyvadományt adta át a Tordai Unitárius Egyházközségnek, valamint magyar didaktikai eszközöket adományozott a szóránban működő magyar nyelvű tanintézeteknek.

A Gondviselés Segélyszervezet és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet más erdélyi szervezetek együttműködésével **segélyezési felhívást** tett közzé a Veszprém megyében (Magyarország) bekövetkezett tragikus környezeti katasztrófa hírére. A keletkezett károk enyhíté-

séhez saját szervezeteik költségvetéséből is hozzájárulnak, ugyanakkor felhívással fordulnak mindazokhoz, akik valamilyen formában szeretnének bekapcsolódni jótékonyági tevékenységükbe. A felhívás a www.gondviseles.ro honlapon olvasható.

Az **Egyházi Képviselő Tanács** október 15-én Kolozsváron ülésezett. Napirendjén a főhatósági és a bizottsági ülések beszámolóit mellett javaslatok hangzottak el az egyházi ülésezési gyakorlat módosítására, valamint az egyházközségi jelleg új meghatározására vonatkozóan. Tájékoztatás hangzott el az egyházi alaptörvény állami elismeréséről, és megállapították az alaptörvény módosítását előkészítő bizottság összeállításának módszerét.

Az őszi hálaadás ünnepe előtti héten a **Kolozsvár-belvárosi** egyházközségben délutánonként zenés előadással egybekötött áhítaton vehettek részt az érdeklődők.

Szeptember 26-án a **székelykeresztúri** egyházközségben is őszi hálaadási istentiszteletre és úrvacsoraosztásra került sor, ezt követően a gyülekezeti ház udvarán filagóriát avattak, majd terménybemutató volt *Ez termett Isten áldásával – tiszteletadás a földműveseknek* címmel. Délután közös bográcsgulyás-főzésre, beszélgetésre, szórakozásra került sor élő zene mellett.

Október 2-án **Nagyajtán** felavatták az Áldás házát. Az avatóünnepségen részt vett Bálint Benczédi Ferenc püspök is. Fekete Levente helyi lelkész üdvözölte a munkálatok befejezését, majd Barabás András gondnok az építés történetét ismertette. Boros János körüli felügyelőség gondnok az örökölt javakról való hasznos gondoskodás mintaképének nevezte a nagyajtai egyházközség munkáját. Az eseményen fellépett a Gazdag Miklós Polgári Daloskör, az Áfonya citeraegyüttes, Benkő Boglárka szavalt, Fekete Ágnes Heini pedig dalt adott elő angol és magyar nyelven.

Október 3-án **Kökösben** sor került Bíró Attila lelkész ünnepélyes beiktatójára, amelyen részt vett Bálint Benczédi Ferenc püspök, továbbá a Háromszék-felsőfehéri egyházkör vezetői, a helyi testvérfelekezetek képviselői és több lelkész is. A bensőséges hangulatú beiktatón a lelkészt és családját köszöntötte a helyi polgármester és az ifjúsági egylet.

A **brassói** egyházközségek október 10-én tartották a hagyományos „idősek vasárnapját”. Az istentisztelet keretében köszöntöttük az egyházközségek legidősebb tagjait, fellevenítve a szép napokat, amikor ők is jelen lehettek a templomban, s fáradtságot nem ismerve vették ki részüket a közösségi munkából. Az ünnepély keretében egyházközségeink vegyes dalárdája énekszámokkal köszöntötte idős testvéreinket. Az istentiszteletet és ünnepi műsort követően a gyülekezeti teremben terített asztal várta az ünnepeket, lelkészeink válogatott verseket, rövid írásokat olvastak fel. (Lőrincz Ferenc)

A **Marosszentgyörgyi** Unitárius Egyházközség október 16-án hálaadó istentisztelettel ünnepelte temploma felszentelésének 15. évfordulóját. A szószéki szolgálatot a Magyarországi Unitárius Egyház megbízott püspöke, Balácsi László füzegyarmati-gyulai lelkész végezte, az énekvezérei tennivalókat Békés megyei testvérgyülekezet kántora, Balácsi Mária látta el. A Balácsi házaspár ezen felül verses-dalos műsort adott elő.

A **Csekefalvi** Unitárius Egyházközség október 24-én tartotta az „Idősek vasárnapját”. Az ünnepi istentiszteleten a hetven éven felüli egyháztagokat köszöntöttük. A harmadik alkalommal megrendezett esemény egyházközségünk egyik legsikeresebb rendezvénye. Ünnepi műsorral, a csekefalvi fúvósok szereplésével, vetítéssel köszöntöttük a megjelenteket. Ann Gary, a hoppedale-i unitárius testvérgyülekezet tagja az amerikai unitáriusok üdvözlését hozta.

A találkozás százada felé

Napjainkban igen sokat gondolkodunk és beszélünk a vallás értelméről, a vallásos életről, a vallásos élet intézményes keretek között való gyakorlásáról. Mi az értelme és haszna, mi a lényege? Érdemes-e vallásos életet élni, és egyáltalán: mit jelent ez?

A 19. század végétől olyan fogalmak jelentek meg nyelvünkben, amelyeket azóta is vitatnak. Ilyen például az ateizmus, ami istentagadást jelent. Állunk e fogalmak előtt, értjük és mégsem, miről is beszélünk. Ebben az óriási kínálatban, amelyet a modernség utáni világ felajánl, keressük a válaszokat, ösvényeket, a mi egyéni ösvényeinket. Olyan sok ösvény, válasz lehetséges, hogy az emberi közösségek könnyűszerrel megbomlanak a válaszok sokaságában, szétesnek a hagyományos közösségek, és az ember társas-lénysége egyre inkább háttérbe szorul.

Egyéni ösvények választása és hangoztatása most a divat. Az sikeres, aki minél több készségét, tehetségét tudja mozgósítani és önerőből valósítja meg önmagát – képességeivel, értelmi és lelki adottságaival. S ezzel fordított arányban egyre „értelmetlenebbé”, „haszontalanabbá” válik a közösségben való részvétel, s egyre értéktelenebbé a közösségért végzett munka. Hogy a közösségért hozott áldozatról ne is beszéljünk.

A vadkapitalista társadalmak értékrendjében a közösségi munkának csak akkor van becsülete, ha ebből valamilyen anyagi haszon származik, illetve ha az egyén elismerésre vagy juttatásra számíthat érte. Holott a közösség az ember társas voltának legkonkrétabb kifejeződése. Isten sem „véletlenül” választotta „közvetítőjéül” a zsidóságot mint népet. Nem a bírakat, a királyokat vagy a prófétákat nézte csupán, hanem a zsidóságot, mint népközösséget. Az egyén bűneiért olykor a népnek kellett bűnhődnie, de egyetlen személy közbenjárása népes csoportok, közösségek életére lehetett hatással – mint Lót esetében. A Törvény sokszerű magyarázata során természetesen sokféle út nyílt a vallásos élet megéléséhez – különösen a két testamentum közötti időszakban, Dániel próféta után.

És kiszáradva megjelenik Jézus. Elmondja világlátását, az Istenről és emberről alkotott felfogását. Megújítja a vallásos viszonyt, addig még nem ismert vallásos tartalmakat nyit meg.

Nem rendkívüli a mai kor, amelyben élünk. Hegellel szólván a nemzetek egymásutániságának körköröségét fedezhetjük fel benne. Mintha ugyanazok a problémák bukkannának fel a egymást váltó nemzedékek éle-

tében, ötszáz vagy ezer éves ciklikusokban. Az embernek minden élethelyzetben emberi problémái vannak. Más kérdés viszont, hogy a *mi* életünk és a *mi* nemzedékünk problémája számunkra a legfontosabb, és ehhez képest egyáltalán nem vigasztal, hogy ezelőtt ötszáz évvel is gondokkal küzdött az akkori emberiség. Nekünk *most* a legfontosabbak az emberiség problémái, hiszen a bőrünkön érezzük őket. Nem hagyható szó nélkül, hogy bár az individualizmus korát éljük, mégis egyetemes emberi problémákkal küzdünk, amelyek nemcsak az egyeseknek vagy a nemzeteknek, hanem az egész emberiségnek a gondjai.

„Amint akarjátok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is akképpen cselekedjétek azokkal.”

(Lk 6,31)

Dániel után kétszáz évvel megjelenik tehát Jézus, és választ kínál a maga nemzedékének. Válasza nagyon egyszerű: a vallás lényege az, ami végsőleg meghatározza az embert, a

lét és nem-lét kérdése. Nem a technika vagy az értelmi képességek, nem a bölcsesség, a prognózisok, az internet, a globalizáció, az ökológia, vagy a politika – hanem ami egzisztenciálisan határoz meg bennünket. Tanítványai éppen olyan értetlenül álltak a valósággal szemben, mint ahogy mi is. Mi az, hogy lét vagy nem-lét? Mi az, ami létben feltétel nélkül meghatároz engem? Tanítványai kérdezték: „Mester, mi ez a parancsolat?” Jézus egyszerűen válaszolt. Elmondta, hogy minden parancsolatok között az első: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat. A második pedig ez: szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat.” A kétezer esztendőös keresztény világ válasza e „végső” kérdésekre e két egyszerű mondatból vezethető le.

Ennek a gondolatnak a mélyebb rétegei az emberhez vezetnek el, ahhoz a felebaráthoz, akivel mindennap találkozom, ahhoz az ellenségemhez, akihez nem akarok szólni. S a körülöttem lévő világhoz vezetnek el ennek a gondolatnak a mélységei. Bármennyire az egyén elsőségét hirdeti is a mai világ, egymást nem tudjuk megkegyelmezni. Mert mondjuk ugyan, hogy az ember gyógyíthatatlanul vallásos lény, és hogy a vallásosság áthatja egész emberi lényünket, a *máság* nélkül – ha nem tudunk „megmosdani mások arcában”, József Attilával szólva – nem tudjuk átélni *saját* emberségünket. Ha nem látjuk mások életét, nem tudjuk értékelni a magunkét. Ha nem látjuk, nem értjük, s nem is veszünk részt mások szenvedéseiben, nem tudjuk megérteni a magunk szenvedését, bánatát, tragédiáját és ellentmondásosságát. *Természetesen* elmagányosodunk. Álomváratokat építünk, kép-

Tódor Csaba

folytatás a 2. oldalon

A találkozás százada felé

folytatás az 1. oldalról

zeletbeli támfalakat rakunk életünk köré, illúziókba menekülünk.

Az Egyesült Államokban ma is láthatók a 19. századi aranylázak nyomai. Kis kunyhó áll a sziklák mellett, elhagyottan. Az aranyásó hónapokra, esztendőkre elhagyta a családját – talán örökre is –, s egy ilyen kunyhóba költözött. Remélte hogy aranyat talál, és minden megváltozik. Vagy csak egyszerűen el akart tűnni a civilizációból, mást akart csinálni, valami egészen mást. Sokan ott haltak meg. Agyonütötték, kirabolták őket, mások eltékozták a megszerzett aranyat ott, helyben. Mert az aranyreményt megcsillogtató helyeken megjelentek a települések. Sokan otthagyták a megtalált szerencsét, elvesztek névtelenül.

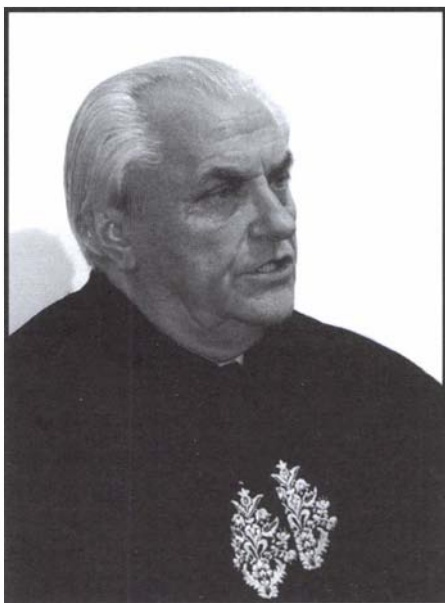
Sok évtized után, amikor visszalátogatunk az aranyláz-múzeumokba, ott látjuk a kiázott sziklákat, barakkokat, a heverőket, a tűzhelyet – egy-egy emberi élet nyomát. A „magányos farkasok” nyomát, akiknek nem számított sem Isten, sem ember, csak az arany – az értéktalálás, az álmok, lehetőségek országában. Halk, megné-

mult nyomokat látunk a Nagy Lehetőség helyett, mintha a halál hideg keze formálta volna oda a világot. A magányos, elszáradt ember vakmerősége. Nincs helye a közösségnek, csak az elvadult ösztönöknek. Ezek a nyomok azok a nyomok.

„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat, s amit szeretnéd, hogy az emberek veled cselekedjenek, te is azt cselekedd azokkal”, mégpedig értelmi képességeinket, akaratunkat, motivációinkat, szenvedélyeinket mozgásba hozva. Az elkövetkező század az ember újrafelfedezéséről szól majd... Talán. A találkozásról szól sokkal inkább, mint az elválásról. A 20. század eleje milyen szemléletesen megünnepelte az elválások pillanatát!

Amikor hadba indultak a fiatalok, bokkrétával és énekszóval hagyták el a szülőfalut, és mentek a háborúba. Mentek a hazáért, énekeltek a fiatal életek. Nem tudták, hová mennek. Pár év elmúlt, és mekkora csalódás volt, amikor megtudták, mi a háború!

Az elkövetkező idők legyenek a találkozás évei, amikor az ember újra felfedezi embertársát, és csodálni tudja! S elindul azon az úton, amely a másik emberhez vezet, s szeretné, hogy az ő útja is lenne. Egy olyan érzést mutatni, mint amikor szeret és szeretve van, hogy meg tudjon érteni és megértsék őt is.

Dr. Szabó Árpád püspök

(1935–2010)

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képvisező Tanácsa megrendüléssel tudatja, hogy az egyház 30. főpásztora, D. Dr. Szabó Árpád nyugalmazott püspök életének 76. évében, egy esztendőnyi, méltósággal és hittel viselt súlyos betegség után, 2010. szeptember 30-án elhunyt.

Életében az unitárius egyház év-

százados történelmi hivatása betöltésének elősegítésén munkálkodott, és önfeláldozó odaadással szolgálta annak szükségleteit, alkalmas és alkalmatlan időkben. „Ti vagytok a világ világossága; nem rejthető el a hegyen épült város!” – hirdette a jézusi evangéliumot: Isten gondviselő szeretetének megtapasztalását, a keresztény ember felelős többre hivatását, az egyházi közösség megtartó erejét.

1935-ben született egy ősi Homoród menti unitárius fészekben, iskoláit Városfalván, Székelykeresztúron és Kolozsváron végezte, ahol 1953 és 1957 között lelkészi oklevelet szerzett. Egyházi pályafutását püspöki titkárként kezdte 1958–1965 között, majd 1965–1976 között a kolozsvári belvárosi egyházközség lelkésze volt. 1974-től a Protestáns Teológiai Intézetben az unitárius bibliai teológia tanára lett, 1977/1978-ban a chicagói Meadville Lombard Teológiai Intézet ösztöndíjasa volt. 1996-ban a zsinat az egyház 30. főpásztorává választotta, 2002-ben pedig e tisztségében megerősítette. 2008-ban, fél évszázados egyházi szolgálat után, nyugalomba vonult. Szolgálatának egyik része az egyháztörténelem megpróbáltatásokkal teli időszakára esett, a másik a meg-

nyílt lehetőségek távlataira nézett. Ő mindkettőben felelősséggel és elkötelezettséggel töltötte be hivatását. Lelkészként Isten gondviselő szeretetére és a közösség megtartó erejére hívta fel a hívek figyelmét. Tanárként a teológiai tudományok és a lelkészi hivatás fiatalok általi elsajátításán fáradozott. Püspökként az egyház előtt megnyílt új lehetőségek közötti eligazodást kereste, a lelki és vagyoni megerősödést szorgalmazta. Figyelme kiterjedt a szellemi szükségletekre is: a teológiai tudományok és irodalom művelését, valamint az egyházi folyóiratok szerkesztését személyes példaadással buzdította. Az egyházi iskolák újraindítása és minőségi oktatási intézménnyé fejlesztése, az egyháztársadalmi szervezetek megerősítése, új templomok építése, a nemzetközi kapcsolatok ápolása mind tanúbizonyságai önfeláldozó, céltudatos, felelős szolgálatának.

Temetése október 4-én volt a kolozsvári belvárosi unitárius templomból a Házsongárdi temetőbe.

Emléke legyen áldott!

**Az Erdélyi Unitárius Egyház
Képvisező Tanácsa**

Részletek a gyászbeszédekből

dr. Máthé Dénes főgondnok:

[...] Szeptember 13-án a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium tanárai meglátogatták a kórházban. Kettős műtét után volt. Amikor azonban behallgattam abba, hogy a kollégium tanáraival miről beszél, meglepődtem. Arról beszélt a betegágyon levő püspök, hogyan lehet javítani a kollégium hétköznapi munkáján. Egészen egyszerű, mindennapi kérdésekről beszélt ott, a betegágyon, két súlyos operáció után. Szeptember 20-án ismét meglátogattam a kórházban. Akkor is teljes odaadással beszélt az egyház megoldandó gondjairól. Két nappal később, szeptember 22-én már otthonában kerestem fel, közben ugyanis – kérésére – hazaengedték a kórházból. Ekkor már csak suttogva beszélt. Távozásomkor azt mondta, suttogva, de egészen érthetően, hogy az egyházzal kapcsolatos kérdéseimre bármikor szívesen válaszol; keressem fel, hogy beszéljünk ezekről a kérdésekről.

Gyászoló Család, végtisztességet tevő Gyülekezet! Mivel az utóbbi hetekben személyesen vagy telefonon többször is beszéltem dr. Szabó Árpád püspökkel, el merem mondani, hogy hittel és tisztességgel fogadta a halált. Nem félt, nem panaszkodott. Az egyházzal és az életről beszélt, reménykedett és hitt az életben, de tudomásul vette állapotát is. Nem panaszkodott, sőt mindig azt mondta, hogy egy kicsit jobban van. A mélyben, a csendben azonban tudomásul vette testi állapotát, amelyen hittel és bölcs belátással emelkedett felül. Úgy hiszem, élete utolsó napjaiban a lélek teljes nyugalomával készült fel arra, hogy tisztességgel fogadja élete utolsó óráját, az élők közül való távozását. [...]

dr. Rezi Elek, a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora:

Dr. Szabó Árpád teológiai tanári munkáját 1973-ban kezdte meg mint a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán a bibliatudományok tanára, és 1996-ig, püspökké választásáig – 23 éven át – végezte odaadó munkáját ezen a tanszéken; sőt mint püspök két éven keresztül óraadó is volt. Az újszövetségi bibliatudományok iránti érdeklődését és elkötelezettségét igazolja az, hogy 1974-ben újszövetségi teológiából megszerezte a doktori fokozatot. Doktori dolgozatának témája *A kumráni esszénus közösség keletkezése, szervezete, teológiája és hatása az Újtestamentum korára*. Teológiai ismereteit a chicagói Meadvil Lombard Unitárius Teológiai Főiskolán gyarapította [...]. Az Újszövetség területén fontos kutatási szakterülete Jézus élete a bibliakutatás eredményei alapján, de a tanszék szükségletének megfelelően az ószövetségi bibliatudományok területén is igyekezett elmélyülni. Számos hazai és nemzetközi kongresszuson, konferencián, szakmai tanácskozáson vett részt és tartott előadást. Tudományos munkájának elismeréseként a franciaországi Montpellier Protestáns Teológiai Fakultás 1989-ben, majd az egyesült államokbeli chicagói Meadvil Lombard Theological School 1994-ben doctor honoris causa kitüntetést adományozott neki.

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben a rendszerváltást követő mozgalmas években, 1990 és 1994 között töltötte be a rektori tisztséget. Az új kihívások között bölcsen, megfontoltan, a békesség, a kölcsönös tisztelet szellemében irányította a teológiát. Teológusi-irodalmi munkásságát főleg a tanulmánykötetekben és a *Keresztény Magvetőben* megjelent tanulmányai tükrözik, de ez irányú munkásságára vall szerkesztői tevékenysége is. Főszerkesztője volt az *Unitárius Közlönynek*, a *Keresztény Magvetőnek*, szerkesztette az Erdő János-émlékkönyvet és a *440 év* című jubileumi kötetet. [...]

Popa Márta, a János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója:

Gyászoló Család, tisztelt Gyülekezet!

2008 karácsonyán, dr. Szabó Árpád nyugdíjba vonulása évében a következő bibliai idézetekkel kezdte főpásztori levelét: „Új parancsot adok nektek: szeressétek egymást. Ahogyan én szeretlek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” Majd a következő gondolatokkal folytatta: a tanítványság jeleként hordozzuk és éljük ezt a szeretetet, ne csak karácsonykor, de egész életünkben, mert Jézus is ezt kéri tőlünk.

A János Zsigmond Unitárius Kollégium tanári kara és diáksága búcsúzik nagyra becsült és szeretett nyugalmazott püspökétől. Nehéz elfogadni, hogy ebben a templomban a megszokott helyén nem fogjuk többé látni. Élete során szívén viselte iskolánk sorsát, segített és mellettünk áll. Tizenkét év alatt nem volt olyan tanévnyitó, ballagás, ünnepély és tanévzáró tanári értekezlet, amelyen ő ne lett volna jelen. Tanítása, megfontolt és nyugodt beszéde, de aggódó gondoskodása és érdeklődése a Kollégium minden eseménye iránt erőteljesen és látványosan meghatározta azoknak a diákoknak és tanároknak az emberi tartását, vallásos identitását, akik ismerték őt, és akik most is itt vannak. Méltóságot és tekintélyt árasztó személyében, de ugyanakkor közvetlen hangvételű ünnepi beszédeiben, jóindulatú tanácsaiban tanárok és diákok egyaránt érezhettük műveltségét, emberi nagyságát és az ifjúság iránti szeretetét. Az a tény, hogy a János Zsigmond Unitárius Kollégium jelenlegi működése, eredményei és közösségi élete alapján egyike a legjobb erdélyi magyar középiskoláknak, a püspök úr személyes támogatásának köszönhető, aki szívügyeként kezelte iskolánk fejlődését.

Hetvenéves születésnapjára készítettünk egy iskolai csoportképet, amelyet iskolánk minden tanára és diákja saját kezűleg aláírt. Megbecsülésünk és szeretetünk jeléül adtuk át neki, és láttuk, mennyire örvend. Akkor még nem tudtuk, hogy azt is aláírtuk ott, azon a fényképen, hogy a tőle kapott iskolai, egyházi értékrendhez örökre hűségesek maradunk, és tovább fogjuk ezt vinni, bármilyen idők következzenek. Biztassanak és vigasztal-

folytatás a 4. oldalon

janak azok a bibliai gondolatok, amelyeket ő maga választott a János Zsigmondra való emlékezése alkalmából tartott prédikációjában. „Úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói, a sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongatásban. Mert nem félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőnek és szeretetnek és józanságnak lelkét.”

Dr. Szabó Árpád püspök örökre beírta nevét iskolánk történetébe és mindannyiunk szívébe. Emléke legyen áldott, pihenése csendes!

(Czire Alpár fotói)

Varró Margit, a Berde Mózes Unitárius Gimnázium igazgatója:

[...] Az ő élete nem csak személyes győzelem. A kitartóan küzdő élet győzelme. Az ő élete által mi is győztünk, az *alma mater* szelleme győzött. S diákjai felnéznek arra, aki örökös tiszteletbeli diákká nemesült. Kitartás, becsület, konok székelység, tisztelet, mind az övé volt. És mi nyertünk élete által. Iskolát nyert az Erdélyi Unitárius Egyház, s benne bizalmat nyerhettünk, feladatot kaphattunk, saját tanári kart, egyházi oktatást.

A mi szenvedéseink ereje éppen olyan nagy volt, mint az ő akarata és nagy-nagy szeretete. A visszaszolgáltatott épületek, az egyházi iskolák fontosságának hirdetése és támogatása az ő szabad, szép lelkének győzelmei. Az ifjúságban, az iskolákban levő értékek felismerése erőssé tette őt – és minket is erőssé tett az ő hite. Hinnünk kell: bennünk rejlik az egyház jövője, hinnünk kell: bennünk van az Isten ereje, mert csak így érdemes az életnek nemes harcát megharcolni. [...]

Asztalos Klára, az Unitárius Nők Országos Szövetségének elnöke:

[...] Búcsúznak dr. Szabó Árpádtól az Erdélyi Unitárius Egyház egyháztársadalmi szervezetei, az Unitárius Nők Országos Szövetsége, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyet. Főpásztorunk tizenkét évi püspöksége alatt fontosnak tartotta megerősíteni az egyház tartóoszlopait. Hivataltalansága mellett személyes jelenlétével minden alkalommal megtisztelte az országos nőszövetség évi konferenciáit, a lelkiesszövetség által szervezett lelkes-

család-találkozókat, az ifjúság számos rendezvényét. Véleményt nyilvánított a szervezetek munkájáról. Felhívta a figyelmet az egyház elvárásaira; egyházzolgálatra, összefogásra, egymás megismerésére buzdított. Kiemelte a nők szerepét az egyházi szociális munkában, a gyermekek vallásos nevelésében, kulturális és vallási önzonosságunk megtartásában. Támogatta az ifjúsági lelkesi tisztség és a Kolozsváron tanuló egyetemistákat megcélzó egyetemi lelkesítés létrehozását. Mindig kifejtette, hogy az országos rendezvényeken túl az ifjúsági egyesület lényege a helyi csoportok tevékenységének fokozása, valamint az unitárius öntudat megerősítése a fiatalokban. Hangsúlyozta, hogy az ifjakkal való foglalkozás jelenti az egyház megmaradásának kulcsát.

Emlékszem, ez év január 1-jén, a püspöki házban tartott szokásos újévi fogadáson, amikor már tudta, hogy betegségével együtt kell élnie, beszédében az Istenre bízta sorsát a költő szavaival mondván: „Isten kezében vagyunk, és ott vagyunk a legjobb helyen.” Most már örökre megnyugodott az Isten kezében, akit hűséggel szolgált fél évszázadon át. [...]

Balácsi László, a Magyarországi Unitárius Egyház főjegyzője:

[...] Dr. Szabó Árpád szolgatársunk élete Krisztus szolgálatában, egyháza szolgálatában szentelődött meg. Elgondolkoztam azon, hogy ezt a hatalmas munkát hogy tudta elvégezni, honnan merítette a hitet, az erőt.

Mind tanítványai vagyunk, szolgáló lelkészek, így a Magyarországi Unitárius Egyházban a maroknyi lelkescsapat is. Arra tanított minket, hogy egy lelkesnek a Biblia mellett ott kell lenniük klasszikusainknak is egy helyesírási tájékoztatóval együtt. Hangjáról azt mondta valaki: „szép hangú lelkész”. „Egy hang voltam Isten kezében, és kár lett volna, ha el nem hangzik.” Minket is így nevelt, így tanított, és így adott példát, mert valahonnan ő is merítette a Biblián kívül székely-magyar életéből, ősei erejéből. [...]

Csúry István püspök, a Romániai Református Egyház képviselője:

[...] Amikor a bánatban mellétek állunk, meg kell fogalmaznunk az örömeinket is. Hiszen a bánat akkor enyhül, ha az örömmel szembe tudunk nézni. Örömeink az, hogy olyan férfiakat és nőket ajándékoz az Úr, akik itt, ezen a földön, a nemzet és az egyház szolgálatában hűséget tudnak felmutatni.

Dr. Szabó Árpád püspök ilyen volt. Amikor rá emlékezünk, az első dolog épp az jut eszünkbe, hogy hűséges tanúként élt és szolgált közöttünk. Amikor esküt tesz valaki az Isten színe előtt, s ebben az esküben benne van az, hogy az igazat és csakis a tiszta igazat fogom szolgálni. Diákokként, majd szolgatársakként azt tapasztaltuk, hogy ennek az igaznak az útján jár, ezen az úton próbált megközelíteni mindenkit. Példánk volt ebben a tanúságtételben. [...]

Köszönjük Szabó Árpádnak, hogy tanúbizonysága példa volt számunkra. Hisszük, hogy ha nemzetünket megtartja itt, a szülőföldön Istenünk, akkor abban a hitben élhetünk, hogy kiválasztottak vagyunk.

dr. Jakubinyi György, a Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmegeye érseke:

Isten áldja a gyászoló Gyülekezetet! Békesség Istentől! Dicsérettessék a Jézus Krisztus!

Amikor püspök-testvérem, főtisztelendő dr. Szabó Árpád nyugalmazott unitárius püspök temetésére jöttem, az 1Pt 5,2–4 jutottak eszembe, hiszen az ő életében teljesen megvalósult ez: részese volt az apostoli küldetésnek mint püspök, mint lelkész, mint teológiai tanár és mint rektor, és éppen ezért – ahogy Szent Péter elénk állítja az igazi lelképásztort, az önzetlen munkást – mindezt az ő életében is megtaláljuk, s ezért a Péter-féle biztató sorok, az idézet zárata, hogy „majd elnyeri a hervadhatatlan koszorút”, ezt kérjük Istentől, és ezt reméljük.

Visszagondolva arra, hogy húsz évvel ezelőtt alakult meg a négy erdélyi magyar történelmi egyház nyolc püspökének állandó értekezlete, elmondhatom, hogy ebben az értekezletben dr. Szabó Árpád néhai püspök volt a legértőbb, legtudósabb és legaktívabb harcosa a felekezeti oktatás visszaállításának, amelyért a nyolc püspök ökumenikus küzdelmet folytatott az állammal. Tette ezt egyéni tapasztalata, a törvények ismerete, szaktudása alapján. Nemcsak kollégának, hanem egyenesen vezérnek tekintettük e téren. [...]

Tekintettel arra, hogy az unitárius biblikus tanszéket is vezette, gondolom, hogy most, Isten színe látásában örömmel hallja, hogy több bibliai szent számot fedeztem fel életében. Hogy neki kedveskedjek, hármat fel fogok sorolni ezek közül.

Tizenkét évig volt püspök. A tizenkettes szám jelenti az Ószövetség tizenkét törzsét, a teljes választott népet. Az Úr Jézus is tizenkét apostolt választott, hogy jelezze azt: az ószövetségi választott nép folytatása, beteljesítése az Újszövetségé, és – a Jelenések könyve szerint – a mennyei Jeruzsálem tizenkét alapkövének a Bárány tizenkét apostolának van a neve, és tizenkét trónuson ülve ítélik majd meg Izrael tizenkét nemzetségét. Mondhatjuk azt, hogy dr. Szabó Árpádot tizenkét püspöki éve teljesen ebbe az apostoli közösségbe emelte, a „tizenkettő” közé.

A másik szám a harmincas. A harmincadik püspök volt. Itt idézem Lukács evangéliumát (3,23): az Úr Jézus mintegy harminc éves volt, amikor megkezdte nyilvános működését. Mondhatjuk: dr. Szabó Árpád az erdélyi unitárius egyház harmincadik püspökeként az első, aki a kommunizmus bukása után elsőként a megújuló, de-

mokratikus periódusban töltötte ki püspöki szolgálatát.

A harmadik szám a 75. Dr. Szabó Árpád 75. betöltött életéve után halt meg. A 75-ös szám kétszer szerepel a Bibliában, most csak az egyiket idézem. Az 1Móz 12,6-ban ez áll: Ábrahám ősatyánk vándorlása során elhagyta Háránt, és elindult az ígéret földje felé. Elmondhatom, hiszem és remélem, hogy dr. Szabó Árpád a 75. életévét betöltve megindult az Ígéret Földje felé, amely az újszövetség szerint egyetlen lehetséges módon képzelhető el: az örök boldogságként. Éppen ezért búcsúzom tőle azzal a fohással, amellyel mi a Székelyföldön a sírba-tételkor búcsúzunk a halottól: Adj, Uram, örök nyugalmat neki, és az örök Világosság fényeskedjék neki. Nyugodjék békességben, az Úr Jézus szent nevében. Ámen.

Adorjáni Dezső, az Evangélikus Egyház püspöke

Nem is olyan régen, két évvel ezelőtt egy felejthetetlenül szép és emelkedett ünnepi alkalommal az a megtiszteltetés ért, hogy mint egykori tanítvány, későbbi püspök-társ köszönhettem magam és egyházam nevében dr. Szabó Árpád testvéremet. És elmondtam akkor, hogy valamennyien, mi, emberek, ezen a földön vándorok vagyunk, utazók a tér és idő szorításában vergődő létben. Ahogy a Zsidókhöz írt levélben is olvassuk: nincs nekünk itt „maradandó városunk”, hanem az eljövendőt keressük. Akkor még arról is szóltam, hogy bár ez a vándorút nagyon nehéz, sokszor igen göröngyös és sok benne az ismeretlen tényező, tartani a helyes irányt bizony nehéz dolog, mégis az a szép az egészben, hogy nem vagyunk egyedül az úton. Isten nagyszerű útitársakat adott mellénk, akikkel együtt, akiknek a segítségével vesszük ezeket az akadályokat, legyőzzük a fáradtságot, és – ami nagyon fontos – tartani tudjuk a helyes célirányt. Hát ilyen nagyszerű útitárs volt nekem Szabó Árpád testvérem mindvégig, akivel sokszor találkozott az életünk vonala úgy is, mint tanárommal, lelki nevelőmmel a teológián, évfolyamfelelős professzorommal, lelképásztor-testvéremmel s aztán később püspök-társammal. Olyan útitársam volt ő, akitől sokat tanultam, aki, amikor kellett, bátorított vagy megdorgált és helyreállította a dolgokat, és akinek atyai-baráti áldásával kezhettem meg püspöki szolgálatomat. Olyan útitárs volt ő, aki, ha kellett, előttünk törte az ugart, a járatlan utat.

folytatás a 6. oldalon

Mutatta az irányt, és készségesen segített akkor is, ha botladoztunk. [...]

Hans Bruno Fröhlich esperes az Ágostai Hitvallású (szász) Evangélikus Egyház képviselőjében:

[...] Az Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház ma együtt gyászol az unitárius testvér-egyházzal. Az Egyházi Főtanács nevében és a magam nevében őszinte részvétellel és imára kulcsolt kézzel állok itt, az ég felé tekintve. Köszönetet mondok azért, hogy testvérünk, dr. Szabó Árpád, az ökumenikus kapcsolatok iránt mindig jó szándékkal volt. Ez az együttműködés nem maradt csak hierarchikus szinten, hanem behatott a gyülekezetek életébe is. Szívesen emlékezünk rá, hogy 2007 januárjában Segesvárra látogatott. Ennek a látogatásnak az oka a segesvári egyházközösségeink ökumenikus imahetének évfordulója volt. Ezen az ünnepségen dr. Szabó Árpád együtt celebrálta az istentiszteletet templomunkban a többi felekezetek püspökeivel és az érsekkel.

Megköszönjük a gondviselő Istennek, hogy nekünk adta őt, hiszen nemcsak a maga egyházát szolgálta, hanem nyitott szíve volt minden egyház iránt. Veszteség az ő halála nekünk is. Ezért gyászoljuk mi is, akik ismerjük. [...]

Kelemen Hunor művelődési miniszter – Románia Kormánya, az egyházakért is felelős Művelődési Minisztérium nevében:

[...] Kolozsvár felé jövet próbáltam felidézni azt a jó néhány személyes találkozást, amelyben nekem is részem volt. A '90-es évek legeslegelején találkoztam dr. Szabó Árpáddal az *Unitárius Közlöny* szerkesztőségében, ahol rövid ideig megadatott, hogy segíthessek neki a lap szerkesztésében. Az első találkozó után azt mondtam, hogy „íme, egy 20. század végi humanista!” Nagy tudása, bölcsessége, műveltsége egy fiatal embert lenyűgözött. De igazából lenyűgözött az a szeretet, amellyel felénk fordult. Az a keresztény szeretet, megértés, amellyel – miközben segítettünk neki – ő tanított bennünket. Később, filozófia szakos diákként, újságíróként többször fordultam a Püspök úrhoz, és mindig azt a nyitottságot, azt a megértést és szeretetet tapasztaltam, amellyel első találkozásunkkor már megragadtam.

Az elmúlt 14-15 esztendőben már politikusként, államtitkárként, képviselőként, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség egyik vezetőjeként találkoztam a Püspök úrral, és minden egyes alkalommal azt tapasztaltam, hogy véleménye meghatározó, igazságszeretete irányt mutató, kiegyensúlyozottsága, bölcsessége eligazít bennünket, amikor közös dolgainkról tanácskozunk, és ilyen alkalomra gyakran sor került. Nemcsak egyházfő volt, de a romániai magyar közösségnek egyik szellemi vezetője is. Intézményvezető, egyházfő és olyan szellemi vezető, akire odafigyeltünk, akire oda kellett figyelniünk. [...]

(Bálint Benczédi Ferenc püspök temetési beszédét és imáját a *Keresztény Magvető* 2010/3. számában teljes terjedelemben közli.)

Dr. Szabó Árpád és az Unitárius Közlöny

1990 júliusában dr. Kovács Lajos püspök köszöntője mellett dr. Szabó Árpád teológiai tanár írása jelent meg az újrainduló *Unitárius Közlöny* első számának címlapján. A rendszerváltásnak mondott politikai átrendeződést követő első „szabad évben” az egyházi közvélemény előtt nyilvánvalóan kirajzolódott: élni kell a lehetőséggel, hogy az egyház az unitárius hívekhez minél szélesebb „sávban” szólhasson. Mindenki egyetértett ebben, de a későbbi püspöknek, Szabó Árpádnak oroszlánrsze volt a lap gyakorlati újraélesztésében is. A *Közlöny* kezdetben „a *Keresztény Magvető* mellékletként” jelent meg (ez szerepel az első évfolyam impresszumában), és csak később önállósodott.

Szabó Árpád a *Közlöny* újraindulásától kezdve felelős szerkesztőként munkálkodott, és ő volt az, aki a havilap „elvi” arcélét is meghatározta. „Napjaink történelmi változásai, amelyek lehetővé tették újra megjelenését, sok tekintetben hasonlítanak ahhoz a korhoz, amelyben dr. Boros György útnak indította – írta az 1990-es/1-es *Közlöny*-számban. – Egy szabadabb, demokratikusabb és igazabb világ kibontakozását várjuk és akarjuk mi is. // Ezt az imádságban és munkában kiformált hűséget és kitartást, valamint a jelen valóságában fogant, de Istenre tekintő és jövőt építő reménységet szeretnők munkálni a lap sajátos eszközeivel. Nem melengetünk világmegváltó álmokat, de vajha lehetnének egy parányi kovász, mely a holnap mindennapi élet-kenyerét éleszti.”

Szabó Árpád mellett ez időben több unitárius közéleti személyiség is felzárkózott a nemes ügy munkálói közé, így Molnos Lajos (a '90 utáni első főszerkesztő), Gál Mária, dr. Rezi Elek; de munkával, tanácsal, írással, lelkesedéssel Szabó Gyula író, Lászlóffy Aladár költő, Cseke Péter publicista, dr. Gaal György tanár vagy az akkor még egyetemi hallgató Kelemen Hunor is. „Ez most a mi aratásunk, az egyszeri és visszavonhatatlan, akár az életünk – írta Szabó Árpád a 2. *Közlöny*-szám címlapján. – »Emeljétek fel szemeiteket, és lássátok meg a tájékokat, hogy már megértek az aratásra.« Az aratás Ura azt várja és kéri tőlünk, hogy késedelem nélkül, elkötelezetten, jelenünk és jövőnk iránti felelősséggel, de a hajdani aratók szent lelkesedésével és örömeivel álljunk be a munkába. Mert az aratnivaló sok.”

Teológiai tanárként és az egyház megújulásának egyik „stratégijaként” Szabó Árpád fontosnak tartotta, hogy a *Közlöny* hasábjain megmutassa az olvasóknak az egyház önmeghatározását a nemzetközi vallási palettán is. Az 1990-es hamburgi IARF-kongresszusról beszámolva emellett ismertette azt az állásfoglalást, amelyet a szabadelvű vallások világszövetsége a romániai politikai változások nyomán 1990 közepén aktuálisnak és fontosnak tartott megosztani a világ közvéleményével: az állam alkotmányosan biztosítsa a lelkiismereti szabadságot, kezeljen egyenlő módon minden vallást, felekezetet és egyházat, illetve hatálytalanítsa az 1948-as államosí-

tási törvényt, és az egyházi épületeket, alapítványokat, iskolákat, birtokokat, könyvtárakat stb. adja vissza az egyházaknak. Sejtette-e vajon Szabó Árpád teológiai tanár és lapszerkesztő, hogy ezeknek az elvi kívánalmaknak/követeléseknek a beteljesítésében, a napi jogérvényesítési hercehurcákban, a bürokráciával és államideológiai megrögzöttségekkel való csatározásokban, a húzdmegereszdmeg politizálással való egyházi „bánásban” Isten vagy a sors vezérszerepet szán neki a későbbiekre? Hiszen püspökként, 1996-tól, az egyik legfontosabb, történelem diktálta teendője épp ez volt: a restitúció szorgalmazása. De akik ebben a hivatali kötelezettségben a napi felelőségek szintjén benne voltak, jól tudják, hogy nem csupán épületekről és erdőkről, hanem – és sokkal inkább! – nemzedékek mentalitásáról, lapító érdekszövetések felismeréséről, a politikai akaratszabadság érvé-

nyesítéséhez szükséges bátorságról vagy épp „csak” a jóindulatról volt szó.

1990-ben azonban Szabó Árpád sokkal inkább volt teológus és lelkész, mint „egyházpolitikus”. A *Közlöny* hasábjain ekként a vallási éledés, az unitárius hagyományokra és az egyházszerkezetre való újra-rátalálás szorgalmazója, Dávid Ferenc lelki „portretistája”, az örök reformációt hirdető prédikátor, illetve olyan teológiai tanár, aki fontosnak tartja fiatalok (ti. teológiai hallgatók: az ekkor elsőéves Pap Mária, a másodéves Sándor Szilárd, a harmadéves Kovács Sándor és Veres Ferenc László) bevonását is a „lapkészítésbe”.

Legyen e pár bekezdés az *Unitárius Közlöny* mai szerkesztőségének csendes főhajtása egykori elődje és munkatársa, dr. Szabó Árpád emléke előtt.

U. K.

Magyar unitáriusok Indiában

Amikor az IARF (a Vallásszabadság Nemzetközi Egyesülete) meghirdette 2010. évi kongresszusát, az első kérdés a szervezethez való viszonyunk vizsgálatáról szólt: mi közünk hozzád, indiai IARF? Azt hittük, az egykoron egyházunk által is alapított szervezet négyévente megrendezett közgyűlése idén a jövőjéről hivatott dönteni: továbbviszi-e erőtlenedve kifejtett tevékenységcskéjét, vagy képes lesz átalakulni valami többé, esetleg visszatérve eredeti céljaihoz? Erdélyi közösségünknek pedig arról kellett meggyőződnie, maradt-e köze egyáltalán mindahhoz, amivé az IARF mára lett. E kérdésekre kerestük a választ, amikor augusztus végén nekivágtunk „a nagy útnak”. Továbbá az ICUU (Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa) biztatásának hatására szándékunkban állt az indiai unitárius hittestvérekkel is szorosabbra fűzni az együttműködés szálait. Ez volt a szervezeti keret, amelybe utazásunk beilleszkedett, s ami által egyházunk nemzetközi kapcsolatait igyekeztünk erősíteni.

A látogatásra nyolcan indultunk útnak. Bálint Benczédi Ferenc püspök, Kovács István közügyigazgató, Czire Szabolcs teológiai tanár és Farkas Emőd EKT-tag az elnökség megbízásából az IARF-közgyűlésen hivatalos küldötti minőségben jelent meg. Koppándi Botond teológiai tanár, Czire Alpár középiskolai tanár és Gyerő Dávid előadótanácsos az

ICUU megbízásából egészítette ki a csapatot, Elekes Botond főgondnok pedig a Magyarországi Unitárius Egyház képviselőjeként társult hozzánk. Az IARF ifjúsági összejövetelén az erdélyi nézőpontot Gergely Nóémi egyetemi és Major László teológiai hallgató jelenítette meg. Az utazás kiadásainak többségét az IARF, az ICUU, a Testvéregyházközi Tanács és az észak-amerikai unitárius univerzalista támogatási alap pályázata fedezte; a különbözetet a résztvevőknek maguknak kellett vállalniuk.

A látogatás első része egy saját költségen kivitelezett ötnapos kirándulás volt Észak-Indiában. A fővárosból, Delhiből induló utazásnak zarándoklat jelleget adott a végcél: a Dardzsilingbe, Kőrösi Csoma Sándor sírjához való eljutás. E célbaérésig azonban igyekeztünk értékelni a közbeeső többi látnivalót is, sőt a legértékesebbeket rögzítenünk is sikerült: erről Alpár és Emőd profi fényképei, valamint a Szabolcs és István videofelvételei tanúskodnak. A városok közötti több ezer kilométeres távolságokat éjszaka tettük meg vonaton, hogy időt nyerjünk – a hálókocsik kényelme sokkal jobb volt, mint reméltük, és így a nappali hőséget is jobban el tudtuk viselni.

Delhiben egy teljes napot a város szinte évezredes épített öröksége felkutatásának, valamint a mai látnivalók értékelésének szenteltük. A jelenkori vívmányok közül minden mást

elhalványított a brit birodalmi vereségekkel kifejlődött Nemzetközösségi Játékok előkészítése. Az indiai szervezők úgy tervezték, az egész várost felújítják a játékokra, ezért ottjártunkkor a belváros bizonyos részei leginkább építőtelepre hasonlítottak. A munkálatok azonban nem érintették a műemlékeket, így szajátva bámultuk meg India legnagyobb mecsetét, a közel 900 éves Qutub minaretet, vagy a Gandhi tiszteletére emelt emlékművet. Ugyancsak itt szembesültünk először a társadalmi élet hihetetlenül széles skálájának minduntalanul kitapintható és elképesztő ellentétekben jelentkező valóságaival is, a szegénység, tisztatlanság, betegség, kiszolgáltatottság, igazságtalanság jelei többünknek testi fájdalmat okoztak.

A második napot Agrának és világhírű műemlékének: a Tadzs Mahalnak szenteltük. A fehér márványból épült és felületén virágmintákkal kifaragott vagy drágakövekkel kirakott mecset-szerű remekmű tulajdonképpen egy síremlék, amelyet egy reneszánsz indiai uralkodó építtetett szeretett feleségének. A másik látnivaló a Vörös Erőd volt, a király lakóhelye, amelynek vörös mészkőből emelt falai eredetien megőrizték a középkori élet nyomait, beleértve a háremet is. A harmadik napon Benáresznél bámultuk meg a hinduk szent folyóját, a Gangeszt. A várost az ország minden tájáról ide-

Gyerő Dávid

fylytatás a 8. oldalon

Magyar unitáriusok Indiában

folytatás a 7. oldalról

zarándokló hívők teszik zsúfolttá, sokan a napkeltét a folyóban való rituális fürdésel köszöntik. Mások minden pénzüket arra költik, hogy elhunyt családtagjuk holttestét idehozzák, mert hitük szerint a parton történő hamvasztás, illetve a hamvak Gangeszbe-szórása az újjászületéskor jobb sorsot biztosít a megboldogultnak. Egyet kellett értenünk abban, hogy India egyedi kultúrájának varázsát is, visszahúzó béklyóját is a hinduizmusnak köszönheti. A vallás India lakossága 80 százalékát ma is a kasztrendszer igazságtalan megkülönböztetésében tartja, és fő akadály maradt nemcsak az emberi jogok kibontakozásának – mint például a női egyenjogúság megvalósításának – , hanem a társadalmi változásoknak is – például az egészségügyi ellátás javulásának.

A negyedik napon végre eljutottunk a 2500 méteren fekvő s az angolok által hegyi üdülővárosnak kiépített Dardzsilingbe. A kanyargós utat mindenütt teaültetvények szegélyezték, a teaszedés a nepáli eredetű itteni nemzet, a gurka nép fő bevételi forrása. A gurkák helyzetével többszörös azonosságát fedeztük fel a mi erdélyi magyar létünknek, főként ami az önröndelkezés elnyerésére irányuló harcukat illeti. Első utunk természetesen a mára már műemlékként őrzött angol temetőbe vitt, ahol Kőrösi Csoma Sándor síremléke messziről szembe tűnik. A meghatódottság „kezelése” után csomakőrösi fekete földdel javítottuk fel a sír talaját, és mélyenszántó gondolatokat jegyeztünk be a hamar előkerült temetőőr által őrzött emlékfüzetbe. Búcsúzóul elénekeltük a himnuszt, és bár az eső elől visszavonultunk, gondolataink még sokáig a sír mellett maradtak. A mindent beborító sűrű köd megakadályozott abban, hogy a Himálaja hegyvonulataiban gyönyörködjünk, pedig szép időben a világ három legmagasabb csúcsa is jól látszik a város határából. Lefelé az UNESCO által a világörökség részévé nyilvánított kisvasúton pöfögtünk, amelyet még mindig százéves, szénrel fűtött gőzmozdonyok vontatnak a keskeny sínpárokon.

Az utazás második részében a dél-indiai Kerala állambeli Kochi városba repültünk az IARF kongresszusra. Az óceán-parti államot a turistakalauzok „Isten saját országának” becézik (God's Own Country), jelezvén, hogy India legkeresztényibb, még a misszionáriusok által alapított területére értünk. Vége

tosságúvá lépett vissza. Az unitárius és univerzalista egyházak többek között ezért is döntöttek úgy, hogy 1995-ben létrehozzák saját nemzetközi szervezetüket, az ICUU-t. Önmagában a vallások közötti párbeszéd szolgálatával nincs gond, de számunkra – sajátos erdélyi viszonyaink között – ez vajmi kevés gyakorlati ki-

Az erdélyi küldöttség Kőrösi Csoma Sándor sírjánál
(Czire Alpár fotói)

is lett a magunk elképzelései szerint alakított kirándulásnak, s megkezdődött az alkalmazkodás időszaka, amely ettől kezdve a hazautazásunkig meghatározta a tapasztalatainkat. E kongresszusi élmények voltak a legmostohábbak, és négy napig tették próbára a tűrőképességünket. Egyfelől a tárgyi körülmények miatt, hiszen a szervezők a küldöttek nagy részét egy katolikus bentlakásban szállásolták el, ahol a felszereltség tekintetében minden jel szerint megállt az idő. Ezenkívül a hőmérséklet éjszaka is 30 fok felett maradt, a szúnyogok kedvükre válogathattak a szőkek és a barnák között, az ételek közül pedig egyértelműen a banán vitte el a pálmát. Nem csoda hát, ha a végére mi is bekérezkedtünk egy-egy vacsorára a főként nyugatiak által belakott, légkondicionált szállodai éttermébe.

De nem is a körülményekkel, hanem a tartalommal volt a legnagyobb baj a kongresszuson: az IARF mai valósága nem sok jót ígér számunkra. A szervezet eredetileg az unitárius és szabadelvű keresztények világszövetsége néven alakult meg, és évtizedekig e tagságát kívánta egységbe fogni. A kelet-európai változások idejére azonban értékrendjében egyre inkább a felekezetközi párbeszédet szolgálta, a vallásszabadság eszméjének védelme pedig másodlagos fon-

bontakozást ígér. A többségi nemzet felekezeteitől elválaszt a magyarsághoz való tartozás megkülönböztető bélyege, a magyar keresztény egyházak részéről viszont sajátos unitárius kereszténységünk vált ki tartózkodó magatartást. E tapasztalatok birtokában az IARF programajánlatába az utolsó évtizedben nem tudtunk bekapcsolódni, már csak amiatt sem, hogy az anyagi támogatásokat a nálunk szegényebb nemzetek fainak és leányainak ítélték meg. Az előző, 2006-ban Tajwanban tartott kongresszuson egyházunknak nem is volt képvisellete, csak a fiataloknak jutott némi morzsa egy ifjúsági pályázat osztalékából.

A kongresszuson szavazati jogunk gyakorlása mellett a szervezők meghívására egy alkalommal szakmai felelősséget is vállaltunk: a harmadik napi fő előadások műhelymunka-szerű feldolgozását. A téma a tudomány és a vallás viszonyát vizsgálta, ezt világította meg *Egészség és gyógyulás: ahol a tudomány és vallás találkozik* c. kiscsoportos előadásában Czire Szabolcs felkért előadó. Készülésének gyümölcsét elsősorban mi, hazaiak élveztük, a többékevésbé megoldott hírverés ellenére a felvezetés ugyanis csak keveseket érdekelt. Nem jutott jobb sorsra a többi napi téma feldolgozása sem, a részt-

vevők többségének érdeklődése más tárgy felé fordult.

Az IARF-fel két probléma van. Egyfelől régi értékrendje megkopott, céljai ellaposodtak, a lelkesedés elerőtlenedett, a szervezeti gyakorlat megöregedett, a hőskorból maradt hűségesekek mereven ragaszkodnak a maradi szervezeti kultúrához, a szabályzatok és rendelkezések csak formális keretet nyújtanak az életlenné vált tevékenységnek. Másfelől, bár mindezzel kapcsolatban fel-felüti a fejét egy-egy elégedetlenkedés innen-onnan, a másként gondolkodásnak összességében nincs elég ereje a változtatáshoz, és nem áll össze életképes alternatívát nyújtó elképzelés a szervezet megújítására. A legtöbb résztvevő – közöttük mi is – elkedvetlenedve hagyta hát ott a több kilátást ígérő rendezvényt, mert úgy érezte, hogy nem sikerült megtalálni a megújulásba való bekapcsolódás útját sem önmaga, sem pedig képviselt szervezete számára. Az európai régió egy pár lelkes „iarf-ese” búcsúzóul még megpróbált felvázolni egy területi tevékenységi tervet, aminek azonban a nagy célok hiányában nem sok értelme volt, sőt a mit akarunk?, merre tartunk?, milyenek legyünk? kérdéseket teljesen válasz nélkül hagyta.

Az utazás harmadik része az északkelet-indiai Khasi Hillsben zajlott, ahová az ICUU égisze alatt érkezünk meg, hogy az erdélyi és indiai unitáriusok közötti kapcsolatok kiépítésén munkálkodjunk. Teljesen délről visszarepültünk hát teljesen északra, a Himalája, Banglades és a Bengáli-öböl által körülvett háromszögbe. Az iderekedt háromnegy állam csak egészen későn, a 20.

Khasi Hillsben, az öt unitárius iskola egyikében. Joway városa, Megalaya tartomány

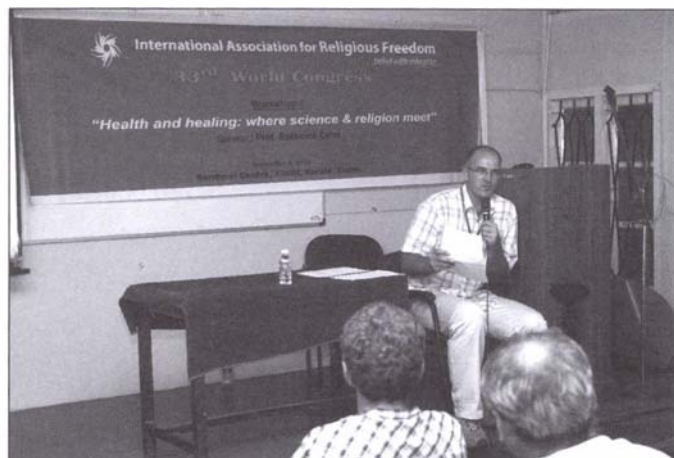
század második felében lett része Indiának, így az egységes állam erőltettségét a kulturális, természeti, vallási, politikai és antropológiai tényezők minduntalan kiemelik. Ritkábban lelki nyomát a járulékaiban színes, zajos, koszos hinduizmusnak, sokkal több a keresztény templom. Az emberfajok inkább a közép-ázsiai mongoloid típusokra emlékeztetnek, termetük alacsony, bőrük sárgás, szemük ferde. Többen büszkén hívták fel figyelmünket arra, hogy a ruházat alapjaiban az európai divatot követi, az asszonyok szoknyát hordanak, nem szárit, a férfiak pedig nadrágot, nem pedig kötényt.

Itt fent, viszonylagos elszigetelésben, az indiai gazdasági-politikai érdekek háta mögött él az indiai unitáriusok közössége, egy Khasi Hillsnek nevezett, körülbelül a Székelyföld területéhez fogható helyen. A khasik tulajdonképpen egy, a számos törzs közül, amelyek a dombos vidéket belakják. Az unitáriusok története a 19. század elejéig nyúlik vissza, amikor skót és walesi kálvinista misszionáriusok egy lángoló érdeklődésű fiatal khasit megnyerték hitelveiknek. Az ifjú, polgári nevén Hajom Khissor Singh, nem tu-

dott megmaradni a kálvini hit keretében, és a Bibliát tanulmányozva unitárius hittétek megfogalmazója lett. Az általa terjesztett vallást csakhamar angliai unitáriusok karolták fel, akik attól kezdve a növekedő közösség támogatói és befolyásolói lettek. Mára huszonegynéhány egyházközség alkotja a tízezer feletti lélekszám keretét, gondozásukról tíz lelkes és tizenpár segédlelkész felel. A legtöbbnek amerikai vagy angliai testvéregyházközségi kapcsolat biztosítja az Indián kívüli világgal való érintkezést.

Utunkat, amelyhez ICUU-érdekből egy angol és két német unitárius is csatlakozott, teljes egészében a házigazdák tervezték meg, ezért kivitelezésében nagyon is indiaira sikerült. Az állam fővárosában, Shillongban volt a főhadiszállásunk, itt vettünk részt egy, a lelkészekkel együtt tartott vezetőképző-szerű tapasztalatcserén is, ahol sikerült a két egyház közötti együttműködés távlatait is felvillantani. Az egyház központja egy másik városban, Jowában van, itt működik a legnagyobb, ezer lelkes gyülekezet is. A lelki élmények között fő helyre került egy esti tapasztalatunk, ahol Jowai negyedeiben ún. házi istentiszteleten vettünk részt. Úgy éreztük, a gyermekek és a fiatalok bekapcsolásából, az egyháztagnak megmozgatásából, az erőteljes éneklésből, a szívből jövő imádkozásból sokat tanulhatunk. A városok közötti útról egy vidéki „kiszállásra” is letértünk, amelynek végén egy újonnan épített és meglepően jó karban tartott árvaházba látogattunk el. Az utolsó tapasztalatunk egy többórás istentisztelet volt, ahol az alapító emlékére való ünnepélyre készülve az erőtel-

Kiselőadás az IARF kongresszuson

folytatás a 10. oldalon

Magyar unitáriusok Indiában

folytatás a 9. oldalról

jes ifjúsági munkáról kaphattunk eleven képet.

A legfontosabb tanulságai az unitáriusokkal való együttlétnek azok voltak, amelyek vallási és emberi azonosságainkra néztek, a teljesen különböző kulturális és történeti háttér ellenére is. A világ legtöbb unitáriusával ellentétben ugyanis az indiai vallás is istenhívő, akárcsak a miénk, Jézus ők is mesternek vallják, akárcsak mi, s a Bibliából ihletést merítenek, amint mi is. Sőt, az oktatásra olyan erőteljes hangsúlyt fektetnek, amilyenre csak Erdélyben van példa. A nagyobb egyházközségekben felekezeti iskola mű-

ködik, nem csak az unitárius gyermekeknek. A nagyobb városokban missziós középiskolát tartanak fenn, ahol ösztöndíj segítségével sok rászoruló gyermek tanul. Minden egyházközségben önkéntesek által lelkesen működtetett nevelési tevékenység van. Igaz, a lelkészképzés tekintetében sok pótolnivalójuk akad, hiszen minden lelkészük önképzés útján készült fel munkájára. A világiak felelősségvállalásában, megmozgatásában, bekapcsolásában azonban jóval előttünk járnak. Mindezt a búcsúzásnál erősen éreztük: sok megosztani valónk van egymással.

Indiának kétszer örvendtünk nagyon. Először, amikor megérkeztünk, s kitarulkoztunk, hogy ma-

gunkhoz öleljük színes másságával együtt a megismerni vágyott világot. Másodszor, amikor telítődve a színek, szagok, ízek és ismeretek erejével, hazaérkeztünk, s a repülőtéren megsimogattuk az itthoni kisbuszt. A legvonzóbb ellentétek tapasztalásából is elég két hét – vallottuk, hála Istennek, hogy megsegített az úton. De főként azért adtunk hála, hogy nem Indiába, hanem Erdélybe születtünk, s hogy az unitáriusok sokféle nemzetsége közt éppen a magyar lehet a miénk. Ettől kezdve jobban értékeljük azt, amink van, s jobban örülünk annak, akik vagyunk – ez lehetne az utazás hazafelé szálló mondanivalója.

A befogadó

Tizenhét esztendő emlékképei sorakoznak fel bennem, amint megpróbálok néhány emlékező-köszönő sort írni néhai Szabó Lajosné, a mi almási Erzsi néniink tiszteltére. Ő volt az az asszony, aki minket, az ifjakat és az ifjúsági együletet 1993-tól őszinte szeretettel befogadott. Ebben a befogadásban természetesen részt vettek a családtagok is. A férj, Lajos bácsi nagy türelemmel viselte, hogy fia vezetésével az ifjúság portyázó katonai alakulatként foglalja el a bennvalót. A nagyobbik leány sokszor családjával együtt állt az ifjúság szolgálatába, és olyan lelkesedéssel segített, hogy néha elszégyelltük magunkat felületességünkért. Hasonló türelmet és lelkesedést, sokszor kemény munkát fejtett ki a kisebbik leány is.

Ezzel az írással a befogadónak, a tápláló forrásnak szeretnék köszönetet mondani. Hallja-e, látja-e, tudja-e, ő, aki már lelkét visszaadta Teremtőjének, hogy most róla beszélünk? Hitem szerint igen.

Emlékszik-e, Erzsi néni, arra a csikorgó téli éjszakára, amikor éjfél előtt valamivel négy csonttá fagyott emberke lépett be az otthonába? A lelkünk is reszketett, úgy megfáztunk, pedig Lajos bácsi elénk jött Lövéterre, hogy ne kelljen gyalogolnunk. Tapogatózó kérdéseinkre, nem vagyunk-e a terhére így karácsony előtt, azt válaszolta: „Dehogy, a fiam hozzászoktatott ehhez már a középiskolában. Neki ez a mániája.”

Mint jólnevelt diákok meglátogattuk Bencző pap bácsit, aztán a szomszédokat, a vége aztán az lett, hogy minket is látogatni kezdtek, s a házban egyre csak többen és többen lettünk.

A rengeteg munka után, amit mi szereztünk neki vendégeskedésünkkel, Erzsi néni mindig leült közénk. Beszélgetett velünk, és mi éreztük, hogy nem udvariassági művelet alanyai vagyunk, hanem a féltő szeretet megajándékozottjai.

A batyunkba mindig jutott egy kis útravaló, de a legdrágább útravalót a szívünkben vittük el.

A szívünkben elraktározott útravaló mindig eleget volt a következő visszatérésig. Nagyon megsokasodtak visszatéréseink, hisz a nyári táborozások valamelyik mozzanata – vagy maga a tábor helye, vagy az előkészítés, vagy az összegzés helyszíne – mindig az a kedves otthon volt, ahol Erzsi néni várt minket testi és lelki jókkal.

„Gyertek még, vigyázzatok egymásra, Isten veletek!” – így bocsátott el a hosszú évek során számtalanszor.

Eltelt tizenhét esztendő. A kacagó, fúrge, élénk asszony, a minden nyáron táborozó, a mindig befogadó elindult a lombhullás felé. Fájó szívvel láttuk, hogy egyszer csak eljött az a nap, amikor már nem tudott egyszerre több helyen tevékenykedni úgy, mint amikor megismertük, aki hajdan vendéget fogadott, szénát csinált, állatot rendezett, utazott és szervezett, egy napon elgyengült. Mint aki tudja, hogy nincs visszaút, elfogadta sorsát, nem háborgott. A szeretet, amelynek tápláló forrása volt, sokszorozódva ömlött vissza rá. Lelke itta ezt a nagy szeretetet. Csüngött minden pillanaton, mint aki tudja, hogy nagyon sok mindent kell magával vinnie a búcsú alkalmával.

Amikor majd mi is visszaadjuk lelkünket Teremtőnknek, amikor majd testünk porrá változik, amikor majd valaki a kilencvenes évek végének és a kétezres évek elejének egyháztörténetét fogja írni, bizonyára nem fog ki térni arra a homoródalmási otthonra, amely az unitárius ifjúsági egyület újjászületésének tápláló talaja és védőbástyája volt. A történésznek a nyomtatásban megjelent szövegek, könyvek, a megszervezett konferenciák, a táborok, az előadók, a megszólaltatott művészek, tudósok, jeles emberek lesznek fontosak.

Mi azonban, hajdani fiatalok tudjuk, hogy minden újjászületés szeretetből táplálkozik. Az ifjúsági egyület nem születhetett volna újjá, ha abban az otthonban minket nem szerettek volna annyira. Soha nem tudjuk megköszönni azt a tiszteletet, amellyel a tanuló ifjúságra néztek, azt az erős hitet, azt a tántoríthatatlan reménységet,

amelyet belénk tápláltak. E csodálatos környezet forrása, fénye, és melege volt Erzsébet néni.

„Isten magával” – mondjuk most neki. Lélekben pedig újra ígérjük, hogy vigyázni fogunk egymásra. Vigyázni fogunk egymásra, most már nemcsak azért, mert tudjuk, hogy csakis a kitartó szeretet képes az újjászü-

letés csodáját megteremteni, hanem inkább azért, mert megbizonyosodtunk arról, hogy nekünk is azt kell tennünk, amit Erzsébet néni tett: befogadni és szeretni a lázongó, de tiszta lelkű ifúságot.

Székely Kinga Réka

Harmóniasarok

Halottainkkal élünk

Vannak helyzetek, amikor minden elmélet és tapasztalati tudás ellenére az ember egyszerűvé válik, mert erre van szüksége, és nem bánja a történetét. Már nincs gondosan felépített távolság, megszűnik rang és pozíció, nem számít a kor, nincs nemi különbség és nincs életsors-elterés. Az erősség gyengeséggé hajlik, és mindketten az Úr tenyerébe fektetjük lelkünk.

Ott állunk egymás félelmetes közelemben, halljuk a lélegzetet, a koppanó csend mélységét, érezzük mindkettőnk halandóságát, és ettől marcangolón szenvedünk. A lét szépségeibe kapaszkodva tudatosává válunk, figyeljük a hátralevő időt. Ez egy olyan hely, ahol mindenki egyforma lesz, a jelen idő átalakul a múlt történéseivel együtt. Álmodok és valóság egymásba ölelkeznek, és csak ülünk, fogjuk egymás kezét. Úgy, mint soha nem tettük.

Azzal fogadtam, hogy már vártam. Éreztem. Mégis nehezen szántam rá magam. Félttem. Mert tudtam, nagyon nehéz lesz. És nehezebb volt. Remélem, ő is tudta, legalább most

az egyszer eszébe jutott, hogy milyen nehéz lehet nekem belépni oda, ahol ő van, és szembenézni a valósággal. Velem álmodott, erről mesélt. Mindig az álmokról mesélnek. Mennyire nehezen érthető, és mégis milyen világos nyelv ez.

Miközben őt hallgattam, néztem tekintetét, amit annyiszor kerültem. Nincs fájdalmasabb érzés, mint érezni a másik világ hangulatát, ami megérintette emberi létét. Őt figyelve régi képek elevenedtek fel bennem, a tisztelet és csodálat egyediségével, a sors eseményei, melyek összekötötték, szépségek és mélységek, sikerek és összetörtségek, egy különleges összetartozás.

Engedtem, hogy fájjon. Szinte jól esett, mert elásott érzések kértek maguknak tért, hogy végre megbocsátást nyerjenek. Volt bennünk valami közös: mindketten a szépet láttuk a másikban, s az életet sirattuk, én lecsorgó könnyeimel, ő megfakult szemével. Mindketten a magunk módján búcsúztunk. Tudatosan és vissza nem térő módon.

Az ajtón kilépve az elerőtlenedés-

sel szembesültem. Az állapottal, amikor az ember egy érzéssé válik. Szerettem volna beleüvöltölni a világba az igazságtalanság hangját, de csak zokogtam. Eszembe sem jutott, hogy mivé lettem, mert minden izületemmel érte imádkoztam az Idő Urához, hogy még adjon percek, órákat, napokat. Amennyit lehet. Nem tudtam, hogy így is lehet könyörögni.

És ott álltam a kórház előtt a nap-sütésben reszketve, és végtelenül magányosan. Megszűnt a város, lakói eltűntek. Hova lettek? Elengedtem őt, és olyan üressé váltam, hogy mozdulni sem bírtam. Azt hittem, én is belehalok. Mert minden kedves hozzánk tartozóval egy kicsit meghalunk mi is.

Újra Őt hívtam, hogy segítsen, hallgassa meg dadogásom, mert képtelen vagyok egyedül átvészelni. Neki sírtam el bánatom és erőtlenségem. És jött. Értem jött, hogy velem legyen. Lágyan átölelt, arcomat megsimogatta, és fülembé súgott valamit. Éreztem az erőt, a szeretetet, amivel visszahozott a létbe, megtöltve élettel, és az összetartozás érzésével erősített. Meg lehet ezt köszönni?

Ferenczi Enikő

Húsz év testvériség

„Milyen messzire vetíti e kis gyertya fénysugarát! Így ragyogjon a jó tett a rossz világban!” – ezzel a mondattal kezdte Mary Donald, a magyarandrásfalvi testvérgyülekezet, a Harvard Unitarian Universalist Church képviselője az „amerikai áhítatot”, gyertyát gyújtva az úrasztalán. Majd Dávid Ferenc példájáról beszélt, az újítás fontosságáról. Ha ő nem lett volna, nem ünnepelnénk a testvérgyülekezeti kapcsolat húsz évét.

Az „amerikai áhítat” előtt hagyományos erdélyi unitárius istentisztelettel kezdődött Magyarandrásfalván október 16-án a székelykeresztúri egyházkör

testvérgyülekezeti kapcsolatok 20. évfordulója alkalmából tartott megemlékezés. Lőrinczi Lajos esperes prédikációjában az irgalmas szamaritánusról beszélt, mondván: az 1989-es változások után az amerikai unitárius-univerzalisták voltak számunkra, erdélyi unitáriusok számára az „irgalmas szamaritánusok”, akik sebeinket bekötözték, gyógyítani jöttek. Ahogy e testvérgyülekezeti kapcsolat az évek során alakult, olykor az erdélyi unitáriusok is irgalmas szamaritánusokká váltak az amerikai unitárius zarándokok és gyülekezetek számára, mikor a

Moldován-Szeredai Noémi

folytatás a 14. oldalon

Az Egyházi Képviselő Tanács 2010. július 2-án Kolozsváron tartott ülésén hozott határozatok

(kivonat az ülés Ad 538/2010 szám alatt iktatott jegyzőkönyvéből)

Az EKT ülése 33 tag jelenléte által határozatképes volt. Három személy (Varró Margit, id. Szombatfalvi József, Balázs Sándor) hiányzását az elnökség utólagosan igazoltnak minősítette.

0. tárgy: Napirend előtti határozatok

– 31/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta az Elnökség által javasolt tárgysorozatot.

– 32/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jegyzőkönyv hitelesítésére javasolt személyeket (Kecskés Csaba, Rüszt-Fogarasi Tibor, Demeter Domokos).

1. tárgy: Jelentés a főhatósági közigazgatásról, döntés-előkészítésről és végrehajtásról

Gyerő Dávid előadótanácsos a jelentést szóban kiegészítette Austin Fitzpatrick néhai angliai unitárius lelkész halálhírével, valamint Mikó Ferenc segédlelkész jelentésével egy Olaszországban tartott szabadelvűség-konferenciáról, amelyet Serveto és Biandrata emlékére szerveztek.

– 33/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jelentésben foglaltakat, és szomorúan vette tudomásul a szóbelileg közölt halálhírt.

2. tárgy: A medgyesi tragédia egyházi utóélete és tanulságai

A jelenlevők hosszasan értelmezték a kialakult helyzetet, és gyakorlati javaslatokat fogalmaztak meg az azonnali és középtávú tennivalókra nézve.

– 34/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag megbízta az Elnökséget, hogy gondoskodjon Cseh Jolán özvegyen maradt tiszteletes asszony rendszeres segélyben részesítéséről.

3. tárgy: Szakbizottságok jelentései, jegyzőkönyvei

A Misszió Bizottság július 1-jei ülésének jegyzőkönyve

– 35/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egyhangúlag tudomásul vette.

Az Oktatási Bizottság július 1-jei ülésének jegyzőkönyve

– 36/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egy tartózkodással tudomásul vette.

A Kiadó-és Médiabizottság április 21-i ülésének jegyzőkönyve

Mikó Lőrinc pontosította, hogy a Mikó Imre-könyvvel kapcsolatban a javaslat tárgya az volt: az egyház vállalja a kiadást, a költségek felét előlegezze meg, majd az eladásokból azt visszanyeri.

– 37/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egyhangúlag tudomásul vette.

4. tárgy: A Nyugdíjintézet Vezető Tanácsa július 1-jei ülésének jegyzőkönyve

– 38/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyvet egy tartózkodással tudomásul vette.

5. tárgy: A 2010. II. évnegyedi lelkészi értekezletek

– 39/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a jegyzőkönyveket egyhangúlag tudomásul vette.

6. tárgy: Egyházköri és egyházközségi ügyek

A Nagyernyei Unitárius Leányegyházközség kérése társegyházközséggé való átminősítésére

– 40/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a Misszió Bizottság javaslatára egyhangúlag úgy határozott, hogy formai hibák miatt nem hagyja jóvá a kérést. Egyben kérte az egyházközséget, hogy a formai hibák kiküszöbölése után újra terjessze elő a kérést az EKT következő ülésére.

A Marosszentgyörgyi Unitárius Egyházközség kérése az énekvezéri állással kapcsolatban

– 41/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT az Elnökség javaslatára úgy határozott, hogy az egyházközség kérését nem teljesíti, hanem az énekvezéri állami fizetést átutalja a Szabédi Unitárius Egyházközségnek.

7. tárgy: Tájékoztatás a 2010. évi egyházköri közgyűlésekről

– 42/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör közgyűlése által hozott 6. számú határozatot („Amelyik egyházközség az elmúlt évre az egyházköri díjat a következő év január 31-éig nem fizeti be az egyházkör pénztárába, abban az évben nem rendelkezik szavazati joggal az egyházköri közgyűlésen.”) 15 mellette, 0 ellene és 6 tartózkodó szavazattal semmisnek nyilvánította, mivel lényege alaptörvény-ellenes.

– 43/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör közgyűlése által hozott 11. számú határozatot („A közgyűlés teljes anyagát a jelenlevők két tartózkodó szavazattal elfogadják.”) 14 mellette, 0 ellene és 9 tartózkodással semmisnek nyilvánította.

8. tárgy: A Főtanács 2010. évi ülésének előkészítése; javaslat tiszteletbeli címek adományozására

– 44/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag jóváhagyta a következő tiszteletbeli címre vonatkozó javaslatot: a Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör kérésére tiszteletbeli gondnoki címet javasol idős Tókos Jánosnak, a Besztercei Unitárius Leányegyházközség volt gondnokának.

– 45/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT 2 tartózkodás mellett jóváhagyta a következő tiszteletbeli

címre vonatkozó javaslatot: a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör kérésére tiszteletbeli énekvezéri címet javasol idős Cseke Eleknek, a Gyepesi Unitárius Egyházközség volt énekvezérének.

– 46/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT 1 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a Marosi Unitárius Egyházkör kérését a szovátai társegyházközség gondnokainak tiszteletbeli gondnoki címmel való kitüntetését nem hagyhatja jóvá, hiszen senki nem viselheti egyidőben a rendes tisztséget és ugyanazon tisztség tiszteletbeli címét. Az EKT mindazonáltal az érintettek tudomására hozza, hogy egyházközségi munkájukat elismeréssel tartja számon, és az összeférhetetlenség megszűnése után a tiszteletbeli címekre vonatkozó kérést a Főtanácshoz továbbítja.

9. tárgy: A Magyarországi Unitárius Egyház Zsinatának 2010. június 19-én hozott határozata az egyházegyesítés tárgyában

– 47/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT két tartózkodás mellett örömmel üdvözölte a Magyarországi Unitárius Egyház (MUE) Zsinatának 2010. június 19-én hozott határozatait az egyházegyesítés tárgyában, és megbízta az Elnökséget, hogy az Egyházi Főtanács soron következő üléséig a MUE Zsinata által kijelölt bizottsággal körvonalazza az egyesülés folyamatának tartalmi és formai kérdéseit.

10. tárgy: Jelentés az elnökileg elintézett vallás-erkölcsi nevelési ügyekről

– 48/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a VEN-jelentést.

11. tárgy: Jelentés az elnökileg elintézett oktatási és iskolai ügyekről

– 49/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta az oktatási jelentést.

12. tárgy: A JZSUK jelentése a 2009–2010-es tanév munkájáról

– 50/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentését.

13. tárgy: A BMUG jelentése a 2009–2010-es tanév munkájáról

– 51/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium jelentését.

14. tárgy: Kimutatás a teológiai hallgatók éves vizsga-eredményeiről

– 52/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a vizsga-eredményeket.

15. tárgy: Tájékoztatás a gyakorló teológiai hallgatók egyházi gyakorlatáról

– 53/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a tájékoztatást.

16. tárgy: A 2010. évi lelkészképesítő vizsga jegyzőkönyve

– 54/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jegyzőkönyvet, és kimondta, hogy a vizsga elhalasztását kérő Andorkó Attila és Lőrinczi Botond gyakorló segédlelkész számára a szabályzat által megengedett utolsó lehetőséget a 2011. évi rendes lelkészképesítő vizsga jelenti.

17. tárgy: Jelentés az elnökileg elintézett gazdasági ügyekről

– 55/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta a jelentést.

18. tárgy: A 2010. év első félévi számvevőségi pénzmozgásai

– 56/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag elfogadta az előterjesztést.

19. tárgy: Orbán Erika kórházlelkész kérése közüzemi költségeinek megtérítéséről

– 57/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag úgy határozott, hogy az Elnökséget – a fizetési bizottság véleményének meghallgatása és átfogó szakmai beszélgetés nyomán – egy, a szakosodott lelkészek helyzetére vonatkozó javaslat előterjesztésére kéri, az EKT-nak egy következő ülésére.

20. tárgy: A Kolozsvár-monostori Unitárius Egyházközség levele helyzete ellehetetlenüléséről

– 58/2010 (2010.07.02.) számú határozat: Az EKT egyhangúlag úgy határozott, hogy az Elnökséget megbízta a kolozsvári unitárius egyházközségek vezetőségei közötti egyeztető beszélgetések megszervezésével, hogy a felmerült gondokat az érintett felek közösen tárgyalhassák meg.

A fentiek hitelül

Bálint Benczédi Ferenc
püspök

dr. Máthé Dénes
főgondnok

Jegyzőkönyv-hitelesítők:

Kecskés Csaba, Rüszt-Fogarasi Tibor, Demeter Domokos

Húsz év testvériség

folytatás a 11. oldalról

nagy amerikai olvasztótégelyben és kulturális sokszínűségben hitet, lelki erőt és gyökereket mutattak fel.

Az erdélyi rész után következett az amerikai istentiszteleti rész, amelyben – Mary Donald beszéde után – Rodger Matlidge kapcsolattartó, a Concord Unitarian Universalist Church (Székelykeresztúr testvérgyülekezetének) tagja olvasta fel *Köszönetet mondunk* címmel a Keresztúr-köri testvérgyülekezetek hálaszavaiból készült összeállítást, amelyet erre az alkalomra írtak. Ebből egy részlet: „Köszönetet mondunk nektek, hogy beengedtek az életetekbe, és magunknak, hogy beengedtünk titeket a mi életünkbe, és azért, hogy közös emlékeken osztozunk, amelyek mindig velünk lesznek azért, hogy együtt neveltünk, együtt sírtunk, énekeltünk, imádkoztunk és egyként voltunk együtt. Köszönetet mondunk értetek, Testvéreinkért, akik fenntartjátok és elmélyítitek hitünket.”

A köszöntések során Berei István házigazda lelkész elmondta, hogy azért Andrásfalva az ünnepély helyszíne, mert a körben ez a templom épült az 1989-es változások után – nagyrészt testvérgyülekezeti támogatással. A program a szépen kimeszelt kultúrotthonban folytatódott, ahol elsőként Moldován-Szeredai Noémi tartott vetített képes előadást *A testvérgyülekezeti kapcsolatok hatása gyülekezeteink életére* címmel. Feltette a kérdést: ki látott felhőkarcolókat a valóságban – s a jelenlevők jó része, köztük sok világi résztvevő is, látott, tehát

járt az Egyesült Államokban testvérgyülekezeti támogatással. Szó esett a lelki és teológiai hatásokról, sokrétű, életet jó irányban megváltoztató testvérgyülekezeti kapcsolatokról, és arról is, hogy az öntudatos közmunka bizony sok helyen lanyhult a hathatós „amerikai pénz” és közmunka-segítség hatására. Majd Rodger Matlidge tartott nagyon meghatározó, őszinte, hiteles előadást, válaszolni próbálván azokra a kérdésekre, amelyeket erdélyi unitáriusok tesznek fel az amerikai zárandokoknak: „Miért jösztek?” „Miért tértek vissza?”

Végül a székelykeresztúri kör gyülekezeti kapcsolatainak bemutatása történt három-három percben (mindenik egyházközség lelkésze vagy képviselője bemutatta a magáét).

Hisszük, hogy fontosak!

Fejlesztő foglalkozások

súlyosan sérült gyerekeknek Székelykeresztúron

A Gondviselés Segélyszervezet alapos előkészület nyomán szeptembertől székelykeresztúri irodájában útnak indította a helybeli és környékbeli súlyosan sérült gyerekeknek szánt fejlesztő foglalkozásait. A Hargita Megyei Gyermekvédelmi Hatóság által is támogatott kezdeményezést nagy örömmel fogadták az érintett szülők, ugyanis a székelykeresztúri kistérségben a családban nevelkedő sérült gyerekek számára nem létezik semmilyen rendszeres szakmai segítségnyújtás.

Tekintettel arra, hogy ilyen jellegű tevékenységek kivitelezését most első ízben vállalta szerveztünk, a foglalkozásoknak otthont adó székelykeresztúri irodánk termét is kellő módon fel kellett szerelnünk. A közelmúltban sikerült a hatósági elő-

írásoknak megfelelő, gyógytornához szükséges terápiás eszközöket vásárolnunk, ugyanakkor beszereztük az átfogó fejlesztést elősegítő különleges játékszereket és a pszichomotoros fejlesztés tárgyi kellékeit.

A programot széleskörű felmérés előzte meg. Felkerestük az illetékes szakhatóságokat és családorvosokat, hogy körültekintően és hatékonyan válasszuk ki a megfelelő célcsoportot. Összetett terápiás szolgáltatásainkban tíz, családban nevelkedő súlyosan sérült (I. fokú) kiskorú részesül. A tevékenységek szakmaiságát három szakember biztosítja: Simó Orsolya szociális munkás, Bartha Márta pszichológus és András Erika gyógypedagógus. A tevékenységek két síkon zajlanak: hetente egy-egy órás pszichomotoros és általános fej-

lesztés egyénre szabottan, melyeket a szociális munkás és a gyógypedagógus végeznek; emellett havonta egy alkalommal szülői tehermentesítő csoportos foglalkozás, melyeket a pszichológus és a gyógypedagógus vezetnek. Az egyéni fejlesztési terveket a szakemberek közösen dolgozzák ki. A 4 és 12 év közötti életkorú résztvevők zöme halmozottan sérült: vannak értelmileg akadályozottak, illetve mozgásukban korlátozottak. Mindezek függvényében a foglalkozások összetettek: az egyéni részvételük mellett vannak kétszemélyesek, valamint kiscsoportos foglalkozások is.

Az iskolai tanév beosztásának megfelelően a foglalkozások 2011 júniusáig tartanak, majd az új tanév kezdetével újraindulnak. Közben a fontosabb közösségi eseményeket a gyerekekkel és szüleikkel megünnepeljük, így advent és karácsony, húsvét és pünkösd, anyák napja és gyermeknap, valamint a születésna-

pok megünneplése is szerepel tevékenységi tervünkben.

Programjaink célja a résztvevő sérült gyermekek fejlesztése, vagy adott esetben a jelenlegi fejlettségük visszaesésének megakadályozása, ugyanakkor a családtagoknak lelki

támaszt és szakmai tanácsadást nyújtunk a mindennapok kihívásaira. Nem titkolt vágyunk a gyerekek fokozatos bevonása a helyi közösségi életbe, mert hisszük, hogy ők is fontosak mindnyájunk számára. Őszinte szeretetük és ragaszkodásuk igazi

tartókövei lehetnek közösségi életünknek, amelyet ajánlatos lenne megbecsülnünk és nagyobb mértékben gyakorolnunk viszonylagos egészséggel rendelkező emberekként.

Andrási Erika

Önsegítő csoport sérült gyereket nevelő családoknak Székelyudvarhelyen

Helen Keller írja: „A világ tele van szenvedéssel, de olyanokkal is, akik úrrá lesznek a kínon.” Mottója lehetne ez az önsegítő csoportoknak.

Az önsegítés elemei át- meg átszövik mindennapjainkat. Hétköznapi értelemben általában akkor lehet önsegítésről beszélni, ha az egyén valamilyen önálló tevékenységet, cselekvéssort hajt végre, és ennek révén személysége gazdagodik, lelki egyensúlya stabilizálódik, lelki funkciói magasabb szervezetségi szintre kerülnek. Ennek alapján önsegítésnek tekinthető a sikeres pályaválasztás, a harmonikus partnerkapcsolat kialakítása, a megfelelő munkahely megtalálása stb. is.

Társadalmunkban megindult az átmenet a „rokon alapú” szerkezetből a „szerződés alapú” szerkezet felé. Ez azzal jár, hogy elvesznek a megszokott önsegítés formái, és ebből a hiányból táplálkozva nőhetnek ki a szervezett önsegítő csoportok. Európában a spontán önsegítő csoportok szaporodása nem gyors, viszont az önsegítés eszméje annyira elevenné vált a köztudatban, hogy nagyon sok az egyéni érdeklődés; különböző szakemberek mind gyakrabban ajánlják a krónikus életproblémákban szenvedőknek, hogy kapcsolódjanak önsegítő csoportokhoz.

Én tagja vagyok egy önsegítő csoportnak. A sérült gyerekek családjainak önsegítő csoportja Székelyudvarhelyről és környékéről gyűjti össze, akiknek szükségük van rá. Önsegítő csoportunk létrejöttének ötlete a szentegyházi Szent Gellért Alapítvány munkatársaitól származik. A **KiSérŐ** programuk Kiskorú Sérült Gyermekeknek és szüleiknek szóló önsegítő csoport, amelybe Szentegyházáról, Kápolnásról és Lövéteről kapcsolódnak be résztvevők. Ezt a programot honosították meg Székelyudvarhelyen is.

A székelyudvarhelyi csoportunk három éves múlttal rendelkezik, havonta egyszer találkozunk. Ezekon a találkozásokon mélyebb beszélgetésre, tapasztalatok megosztására, fogyatékkal élő gyermekeink fejlesztésére családias légkörben nyílik alkalom. Ahhoz, hogy a szülők nyugodtan beszélgethessenek, önkéntesek foglalkoznak a gyermekeinkkel.

Ezekre a találkozásokra tizenöt család jár rendszeresen Székelyudvarhelyről, Székelyvarságból, Zetelakáról, Homoródszentpálról és Székelykeresztúrról. Sajnos a vidéki családoknak többletterhet jelent eljutni Székelyudvarhelyre. Tájainkon a tömegközlekedés a testileg ép emberek számára is „kihívásokat” jelent, a vidéki autóbuszjáratokra sérült gyerekekkel feljutni pedig

kiseb csoda. Ezeknek az utazási akadályoknak a leküzdése érdekében pályázati lehetőségeket keresünk, hogy távolabb élő sorstársaink akadálymentesen tudjanak eljárni a csoportos összejöveteleinkre (saját vagy bérelt gépkocsival). Arra is számítunk, hogy ezáltal több udvarhelyszéki helységről csatlakoznak csoportunkhoz, mert tudjuk, hogy sajnos még vannak érintett családok a környékünkön.

Idén tavasszal férjem, Sándor talált rá a Gondviselés Segélyszervezet vonatkozó pályázati kiírására, amely alapján a Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör pályázati úton támogatást igényelt önsegítő csoportunk programjainak kivitelezéséhez. A megítélt támogatás (3000 lej) felhasználása folyamatban van.

Simó Melinda

Az árkosi unitárius egyházközség keretén belül működő Régeni Áron Dalárda – amelyben unitáriusok és reformátusok énekelnek együtt – őszi hálaadás ünnepén újabb meghívásnak tett eleget. Ez alkalommal a tusnádfürdői leányegyházközség tagjait örvendeztettük meg egyházi és világi kórusművekkel, Márk Attila énekezőjével. Az ünnepi istentiszteleten Székely János unitárius lelkész végzett szolgálatot, és Makkai Péter református lelkész tartott áhítatot – mindketten dalárdánk tagjai. A tusnádfürdőiek szeretetvendégséggel hálálták meg szereplésünket. (Medgyesi Zelma)

Ékszer a templom, ha kicsi is

Október 10-én hálaadó istentisztelet keretében ünnepelték a nagygyerneyi unitárius templom felszentelésének 100. évfordulóját. Az istentiszteleten a szászéki szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc püspök végezte. Jelen volt Kecskés Csaba, a marosi egyházkör esperese, unitárius egyházi vezetők, a történelmi egyházak képviselői, János Ferenc polgármester és a gyülekezet vendégei.

„Harmincöt évvel ezelőtt itt kezdem pályafutásomat, ez a templom ékszer jelentett számomra, hiszen egyszerűségében harmóniát sugároz. Hol lehet az istenimádó helye? Az igazi templom a lelkekben van. Mondják, Betlehemben minden van, csak kereszténység nincs. Hiába építjük a templomokat, mert ettől az emberek nem lesznek keresztények. Sajnos, mi is vasárnapi keresztények lettünk, nem visszük magunkkal a lelkiület

a hétköznapokba. Arra kérjük Istent, legyen velünk, hogy ebben az összekuszált világban találjuk meg a helyes utat, hogy a búzát szétválasszthassuk a konkolytól” – mondta egyházi beszédében Bálint Benczédi Ferenc püspök a szépen felújított templomban.

Az unitárius hit közel négy és fél évszázada vert gyökeret Nagygyerneyben, azóta megszakítás nélkül működik itt egyházközség. Nemess Gyula helytörténész kutatásai szerint az ellenreformáció idején a nagygyerneyi unitárius egyházközség javai részben megsemmisültek, de az itteni reformátusoknak volt még anynyi erejük, hogy a 18. században saját papot tartsanak. A 19. század elején az ernyei az iklandi egyházközség filiájává vált. A kis lélekszámú unitárius közösségnek a báró Bálint család segítségével 1910-ben sikerült új templomot építtetni. Ez a har-

madik unitárius templom a faluban, amelyet Dávid Ferenc születésének 400. évfordulóján Ferencz József akkori unitárius püspök szentelt fel. Ekkor 33 unitárius élt a faluban. Nagygyerneyben az unitáriusok száma 2004-ben elérte a 100-at – ismertette az egyházközség történetét Pálffy Anna-Mária helybeli lelkész.

A százéves templom felújítása 2007-ben kezdődött. A külső-belső javítás Balog Csaba építkezési vállalkozó munkája. A felújítás során megújították a tetőt, rendbe tették a cintermet, hőszigetelő ajtókat-ablakokat építettek be – ez Györfi József gondnok munkáját dicséri –, villanyáramot vezettek, hőszigetelőket szereltek. Nemes Antal fadaragványokat, Csongvay Attila folyami követ, Györfi Rebeka festett üvegtárgyakat, a Pálffy lelkész-házaspár keresztelőkanccsot ajándékozott az egyházközségnek, a nők kézimunkákat varrtak, amivel izléselesen „öltöztették fel” a templomot. A hívek köz munká-

Nagyvilág

Egyházalapítás csak tízezer fő felett? Magyarországon véget akarnak vetni a „hitéleti biznisznek”, de a régi közösségek megőrizhetik státusukat. Egyes hírek szerint formálódik az egyházakra vonatkozó törvény, a kormány egyértelmű célja: fellépni a „bizniszegyházakkal” szemben. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban olyan javaslatot készítenek elő, amely az egyházak taglétszámától tenné függővé, hogy az állam által elismert vallási közösségnek tekinthető-e. Az eddigi bejelentések szerint tízezer hívőre lenne ahhoz szükség, hogy egy közösséget egyháznak minősítsenek (ez az osztrák példát követi; ma száz fő is elegendő!). Szászfalvi László vallásügyi államtitkár szerint nemcsak a létszámot tekinthetik majd az egyházak elismerése kritériumának, hanem az alapítás évét is. (parokia.hu)

Egy thaiföldi hitközösség gondoskodni akar arról, hogy lelkészei jobban felkészüljenek a temetési szertartásokra – egy filmet mutat be nekik, amelynek címe: Hét nap a Mennországban Az egyház vezetősége szerint a lelkészek által megnézett és megtárgyalt film lelkileg kellőképpen felkészíti őket a nehéz szolgálat elvégzésére. Ugyanakkor sok eligazítást ad arra nézve is, hogy a gyászoló család tagjait hogyan lehet kellő lelki támogatásban részesíteni. A *Seven Days in Heaven* című film egy asszony életét mutatja be, aki azért tér haza, hogy édesapja temetését kellőképpen megszervezze. A jó ízlésű, diszkrét humor a főszereplő lelki traumájával keveredik, ez adja meg a film művészi alapját. (ziare.com)

Egyház által megkérdőjelezett Nobel-díjas A brit Robert Edwards, a mesterséges megtermékenyítés úttörője nyerte el az idei orvosi Nobel-díjat. Alig röppent fel a hír, a Vatikán Életvédő Akadémia vezetője máris megkérdőjelezte a díj jogosultságát, mert szerinte a „lombikbébi-eljárás” erkölcsileg nem feddhetetlen. Homológ formáját, azaz a házastársak saját ivarsejtjeivel végzett eljárásokat erkölcsileg elfogadhatatlannak ítéli, mert a nemi aktust elválasztja a nemző aktustól, így a gyermek létét megalapozó cselekedet nem a kölcsönös önátadás aktusa; a magzat életét az orvosok és a biológusok hatalmára bízva, sértve a szülők és gyermekek méltóságát és a magzat emberi jogait. (igen.hu)

Blaszfémiaellenes világtörvényt készített az ENSZ A vallások becsmérése és rágalmozása ellen szóló határozattervezetről tart majd szavazást év végi ülésén az ENSZ közgyűlése. A tervezetet a 96 országot tömörítő Iszlám Konferencia Szervezete nyújtotta be, s már márciusban elfogadta az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága. Valószínűleg ugyanazt a szöveget fogják kisebb eltérésekkel szavazásra bocsátani az ENSZ közgyűlésén, várhatóan decemberben. Elemzők szerint a tervezet egyenesen a vallás- és lelkiismereti szabadság törvény által történő korlátozására „ad felhatalmazást” az ENSZ tagállamainak, amennyiben a vallás tisztelete, védelme az egyes országokban indokoltá teszi a fellépést. (hetek.hu)

• összeállította KBZ •

val járultak hozzá, hogy egy kis „ékszerré” tegyék a hajlékot, ahová várják az imádkozni vágyó lelkeket. A kis közösséget az önkormányzat, a megyei tanács, a Communitas, az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselőtanácsa, a nagyernyei származású Él-tető Lajos, az amerikai Portland State

University tanára, illetve a Portlandi Magyar Baráti Közösség támogatta – hangzott el a beszámolóban. A jó hangulatú, reményteljes ünnepséget szeretetvendégség zárta.

Mezey Sarolta

forrás: *Népújság*

Idősek vasárnapja

2010. tizedik hó 10-e – a számok érdekessége! De jelentős nap volt a **sinfalvi** gyülekezetben is! Első alkalommal tartottuk meg az idősek vasárnapját.

A 75 év feletti híveinket meghívóval értesítettük e rendezvényről. A huszonöt személyből tízen voltak jelen az ünnepségen. (Megjegyzem: a 25-ből 14 nő és 11 férfi, 13-an 80-an felüliek és van egy 90 évesünk is.) A templomban a Zsolt 90,12 alapján az öregségnek bölcs szívvel való megélését hangsúlyozta Pálfi Dénes lelkész. A pré-

dikáció után vallásórás gyermekeink rövid műsorral köszöntötték időseinket, ezután a lelkész a jelenlevő ünnepeleknek egy-egy szál virágot és emlékképet nyújtott át. (Az otthonmaradóknak nőszövetségi tagjaink adták át e szerény ajándékot.) Az ünnepelek részéről Köble István nyugdíjas tanító szólt mindarról, ami széppé teheti az idős kort – amire mindig kellene időt szakítani. Az istentisztelet végeztével sütemény és üdítő várt mindenkit nőtestvéreink jóvoltából. Melengető, jó érzés volt együtt lenni, megtapasztalni az egymásra figyelés örömét. Isten éltesse a sokat megélt idős nemzedéket, erőben, egészségben! (Pálfi Ildikó)

Gagyban is köszöntöttük a 70. életévüket betöltött testvéreinket. Sajnos nem mindenki lehetett ott azok közül, akiket az elmúlt években is köszöntöttünk. Beleszólt a betegség, az egyedüllét, a magány fájdalma, vagy éppen a halál. A templomban az egyházi beszédet követően Barabás Zsigmond polgármester köszöntötte az egybegyűlteket, és kiemelte a nap jelentőségét. Ezt követően Szász József alpolgármesterrel egy-egy szál virággal ajándékozták meg az ünnepeleket a Polgármesteri Hivatal nevében. A nőszövetség tagjai lelki ajándékot nyújtottak: verssel és énekekkel biztatták a szépkorúakat további kitartásra és hitbeli erősödére. A köszöntőt követően Fazakas Irén-Matild elszavalta Papp Lajos-, Sík Sándor-, Juhász-Vedres Zoltánné és Magyar Ottó-versek következtek.

Az ünnepség ezután a Kultúrotthon klubtermében folytatódott, ahol ebéd, illetve szeretetteljes hangulat várta az ünnepeleket. Az együtt töltött órákat az élmények megosztása, viccelődés és nótázás koronázta. (Gál Zoltán)

Amikor a gyerekektől megkérdeztem, milyen ünnepre készülünk, egyszerre mondták: köszöntjük, nagymamákat és nagytatákat – pedig akkor még nem ismerték a vers tartalmát. Örvendtem, hogy a gyerekek is tudják: ha október első vasárnapja közeleg, az idős embereket köszöntjük, *az ő vasárnapjukon*.

Október 3-án **Sepsiszentkirályon** ökumenikus istentisztelet keretében köszöntöttük időseinket. Az unitárius egyházközség az idén már harmadik alkalommal szervezte meg az „idősek vasárnapját”. Erre az alkalomra nemcsak a szentkirályi idős emberek kaptak meghívót, akik már a hetven évet betöltötték vagy még korosab-

folytatás a 18. oldalon

Idősek vasárnapja

folytatás a 17. oldalról

bak, hanem az elszármazottak is boldogan jöttek, hogy megkeressék a régi társakat, régi emlékeknek helyet adjanak. Itt, Szentkirályban 96 idős embert írtunk össze, és küldtünk nekik névre szóló meghívót vallásfelekezeti különbség nélkül. Az ökumenikus istentiszteleten mindhárom lelkész imájában, beszédében az öregkor szépsé-

geit méltatta még akkor is, ha sok gonddal és fáradtsággal van is tele a hosszú életút. Az ünnepséget a legfiatalabb korosztály képviselői, a gyerekek verses összeállítása tette magasztossá, valamint egy ifjú lány verse. Ezen a napon a nőszövetség is feladatot vállalt magára. Így a fehér abrosszal megterített asztal nem maradt üresen, egy napra bár elkényeztetjük egyházaink „érettjeit”. Az emléklap, virág és édesség átadása alatt arcukat figyelve arra gondoltam: milyen büszkék lehetnek, hogy megérték ezt a kort, hisz nem mindenki éri meg.

Ahányszor ünnep van Sepsiszentkirályban, annyi-

szor van a kis társegyházunkban, **Botfalu-gyártelepen** is. A következő vasárnapon, október 10-én ott is köszöntöttük gyülekezeteink időseit. Itt is ökumenikus testvériségben gyűltünk össze, és mivel imaházunk kicsinek bizonyult a sok vendég befogadására, a katolikus egyházközség nyitotta meg ajtaját, hogy ott ünnepeljünk. Botfalu-gyártelepen az asszonyok csodás énekszámokkal örvendeztették meg a gyülekezetet, és a gyerekek s a tiszteletes asszony szavalatait színesítették. Az októberi hűvös idő ellenére mindkét helyen szép számban jöttek el, és hálásan köszönték meg ezt a szép napot. Amikor a sok finomság – a szorgos asszonyok keze munkája – Botfalun is az asztalra került, azt mondtam: íme, itt a nőszövetség! (*Adorjáni Gyöngyvér*)

Felemelő emlékezés színhelye volt a **nagyernyei** unitáriusok kicsiny, frissen felújított, új ruhába öltöztetett temploma.

Pálffy Anna-Mária tiszteletes asszony lelkeket szólító egyházi beszédéhez jól illeszkedett a vendégek ajándéka: egy csokor Vörösmarty-költemény. A versajándékot nem művészek, még csak nem is fiatal verskedvelők hozták, hanem egy tíz tagból álló hölgyecsapat, akiket már „szépkorúaknak” szokás nevezni. A marosvásárhelyi székhelyű Unitarcoop alapítvány klubtevékenységének egyik fontos feladatául tűzte ki a jelentősebb történelmi és irodalmi évfordulók megünneplését. Ennek jegyében született meg az az összeállításuk, amely Vörösmarty Mihály gondolati líráját ölelte fel a költő kettős évfordulója (születésének 200., halálának 143.) alkalmából. A *Szózat* költőjének máig érvényes üzenete a szülőföldön való megmaradásról, az „itt élned, halnod kell” intelméről, úgy érezzük, mindenkiben visszhangra lelt.

Szép, lélekemelő vasárnap volt október 3-a a százéves templomot megtöltő hívek számára. Mindezért köszönettel tartozunk Barla Júlia nyugalmazott magyar szakos tanárnőnek, aki nagy türelemmel és szeretettel foglalkozott a szépkorúakkal. (*Antal Ildikó*)

nők világa

Közösségben az erő

Október 16-án kétszáznál többen gyűltünk össze Kolozsváron az Unitárius Egyház Püspöki Hivatala épületének Dávid Ferenc-imatermében, hogy méltóképpen megünnepeljük az Unitárius Nők Országos Szövetsége megalakulásának 100. évfordulóját. Közelről és távolról érkezettek, mindannyian éreztük, hogy más ez az összejövetel, mint az évi közgyűlés és konferencia, éreztük és átéltük, hogy ott kell lenni egy ilyen történelmi eseményen!

A rendezvényt a Lakatos Csilla miskolci lelkész nő által tartott áhítat nyitotta meg, az alkalomhoz találóan felolvasott 100. zsoltárral. Ezt Bálint Benczédi Fe-

renc püspök megnyitó beszéde követte, amelyben a szónok kiemelte, hogy az ünnep alkalom a számbavételre és jövő-tervezésre egyaránt. Eredményes, lelket és gyülekezetet erősítő munkát kívánt a továbbiakra.

Asztalos Klára UNOSZ-elnök elmondta, hogy az 1989-es fordulat után, amikor a civil és egyházi szervezetek újjáéledhettek, illetve megalakulhattak, gyorsan nőtt a nőszövetségek száma városon és falun egyaránt. Most már 93 helyi nőszövetség működik az UNOSZ égisze alatt.

Az üdvözlések során Szilágyi Mátyás, Magyarország kolozsvári főkonzula, Bíró Rozália Nagyvárad alpolgármestere, Ferenczi Annamária, a Romániai Ökumenikus Nőforum képviselője szólt az egybegyűltekhez. Dr. Gellérd Judit üdvözlő szavait Asztalos Klára olvasta fel.

(Molnár B. Lehel fotói)

Az ünnepi perceket követő előadások sorát dr. Kovács Sándor teológiai tanár nyitotta meg, visszaidézve az Unitárius Egyház korát a Nőszövetség megalakulásának idejében. Megtudhattuk többek között, hogy az 1885-ben Boros György kezdeményezésére megalakult Dávid Ferenc Egylet keretében kezdte meg működését a Nőszövetség. Az 1888-ban elindított *Unitárius Közlöny* valáserkölcsi havilapnak állandó rovata volt a *Nők Világa* – mint ahogy ma is az. A trianoni békeszerződés után, bár sok nehézséggel kellett megküzdenie, az egyháznak mégis volt ereje az újjászerveződéshez, s ebben a nőmozgalom képviselői is kivették részüket.

Időn és téren átívelő kapcsolatokról szólt dr. Ann Peart, a Brit Unitáriusok alelnöke. Megemlítette az angol Emily Sharpe alapítványát, amelynek segítségével több erdélyi papleány képezte magát a londoni Channing Schoolban. Örömdetesnek tartotta, hogy a könnyebbé vált kommunikáció lehetővé teszi a szorosabb kapcsolatot a brit nők szövetsége és az UNOSZ között. Az előadó beszédét Veress Enikő tolmácsolta.

Sárai Szabó Katalin budapesti nőtörténész a *Női emancipáció, nőkép, női hivatás a 19. század végén, a 20. század elején* címmel tartott előadást. Az említett korban elsősorban a nő tanuláshoz, művelődéshez, hivatalviseléshez való jogaiért kellett síkra szállni, majd a választójogért folyt a küzdelem. Az első világháború után az

egyházak életében is egyre nagyobb szerephez jutottak a nők – egyesületekben vettek részt, a sajtóban is hallatták hangjukat, véleményüket.

Az előadások közti szünetben megtekinthettük a díszteremben elhelyezett fotókiállítást, ahol régmúlt és jelen egyszerre elevenedett meg a pannókon.

Érdekes volt Jakabházi Vera összeállítása a nőszövetség történetéről a kezdetektől 1948-ig. Zsakó Erzsébet *Hinni és tenni* című könyve alapján három szakaszban mutatta be a nőszövetség létrehozói által bejárt, sokszor göröngyös utat, felsorakoztatva minden kor kiemelkedő egyéniségeit. A sok szép megvalósítás után 1948 februárjában az UNOSZ kénytelen volt tulajdonát az Egyetemes Egyház gondjaira bízni és tevékenységét beszüntetni.

Zsakó Erzsébet, az UNOSZ egykori elnöke az újralakulásról beszélt. 1990-ben Kolozsvár után Brassó és Segesvár is megalakította nőszövetségét. 1992-ben az országos szervezet is újra létrejött. Az előadó örömmel szólt minden megvalósításról – szociális gondozás, hagyományörzés, munkatársak képzése, a *Nők Világa* újraindítása – amellyel az UNOSZ-nak sikerült szervesen beépülni egyházunk tevékenységeibe.

Az utolsó húsz év konferenciáiról szóló összeállításával Szathmáry-Paskucz Viola mindannyiunkban felejthetetlen emlékeket idézett fel az összetartozásunkat jelképező vándorabroszról, az UNOSZ jelvényről, a zászlóról, a viszontagságos utazásokról és boldog találkozásokról.

Ezek után Asztalos Klára díszoklevelet adott át Szabó Magdolna és Zsakó Erzsébet tiszteletbeli elnököknek a nőszövetségben és nőszövetségért vállalt áldozatos munkájukért. Kecskés Noémi szívből jövő, keresetlen szavakkal köszönte meg Asztalos Klára elnök fáradhatatlan szervező munkáját. Ezután jelenlevők a 2000-ben elhelyezett emléktábla megkoszorúzásán vettek részt.

Az ünnepség állófogadással zárult.

Isten éltesse Nőszövetségünket, legyen erőnk és kitartásunk a szép megvalósításokat gyarapítani az elkövetkező száz évben is!

Pálfi Ildikó

100 éves az Unitárius Nők Országos Szövetsége

Asztalos Klárával, a szövetség elnökével Sándor Krisztina beszélget

Október 16-án, Kolozsváron ünnepelte fennállásának 100. évfordulóját az Unitárius Nők Országos Szövetsége. Sok ez, vagy kevés?

Először is helyesbítenem kell. Sajnos nem beszélhetünk az Unitárius Nők Országos Szövetsége fennállásának 100. évfordulójáról. Helyesebb úgy fogalmazni, hogy az Unitárius Nőszövetség megalakulásának 100. évfordulóját ünnepeljük, mivel a múlt század történelme megszakította, és 42 évre számúzta azt a nagyszerű munkát, amelyet elődeink elkezdtek és közel négy évtizeden át odaadással végeztek.

A történelmi hűség kedvéért azt is el kell mondanom, hogy az Unitárius Nőszövetség 1910-ben a Dávid Ferenc Egylet – az egyház kulturális szervezete – kebelében fejlődött ki annak nőtagozataként. Később, 1933-ban kivált, önállósult és felvette az Unitárius Nők Országos Szövetsége nevet. Az 1910. év azért számít a kezdetnek, mert akkor az unitáriusok nemzetközi kongresszusán, melyet egyidőben London, Kolozsvár és Berlin városokban tartottak, a kongresszus nőtagjai megalakították az amerikai, angol és magyar unitárius nők nemzetközi szervezetét. Ez indította el az erdélyi unitárius nőmozgalom szervezetté formálódását.

Hogy az elmúlt 100 év – leszámítva a kényszerszünetet – sok vagy kevés, arra azt mondhatom, hogy az eltelt idő értékét nem az évek száma adja, hanem az, hogy milyen tartalommal telítődött. Akár a múltat, akár a jelent vizsgáljuk, az Unitárius Nőszövetség úgy is mint országos szövetség, úgy is mint helyi szervezetek, igen sok irányú gazdag tevékenységet fejt ki. Szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy a nőszövetség az egyház érző szíve, közösség megtartó magja.

Hogyan foglalná össze dióhéjban a szövetség történetét?

Ha az Unitárius Nőszövetség történetét dióhéjban szeretném összefoglalni, akkor Zsákó Erzsébet 2003-ban kiadott, *Hinni és tenni – az Unitárius Nőszövetség története* című könyvét hívom segítségül. Ez az átfogó, alaposan dokumentált könyv a szervezet történetét négy korszakra osztotta:

Az elméleti viták korát 1885–1910 közé tehetjük. Ez az előkészületek kora, amikor a feladatok kitűzése és tisztázása folyik, és megalakulnak az egyes vidéki nőegyletek. A máso-

dik periódus az önszerveződés kora. Az 1910-ben megalakult Unitárius Nőszövetség a Dávid Ferenc Egylet keretében dolgozott 1933-ig. Az 1933 és 1948 közötti évek – a harmadik időszakban – a nőszövetség függetlenedésének szakasza, amelyet 42 évi kényszerszünet követett. És végül 1990-től tart a jelenkori időszak, a nőszövetség újjászületésének, újabb útkeresésének kora.

Miért van szükség napjainkban a nőszövetségekre? – tehetik fel a kérdést sokan, hiszen az esélyegyenlőség korában ez anakronisztikus jelenségnek is tűnhet.

Az elmúlt 100 év alatt társadalmunkban a nők helyzete sokat változott. A nők előtt sok lehetőség megnyílt: tanulni, a férfiakkal egyenrangú diplomát szerezni, vezető állásokat betölteni, önálló keresettel rendelkezni, ami lehetővé teszi a független életmódot is. Mindemellett nők maradtak a maguk sajátos lelkületükkel, gondolkodásmódjukkal, empátiakészségükkel, áldozat- és többletmunka vállalásukkal, közösségben való gondolkodásukkal, a családban betöltött szerepükkel. Azt gondolom, ezek azok a közös vonások, amelyek arra készítik őket, hogy nőszövetségi munkát vállaljanak, sok más elfoglaltságuk mellett. Legtöbb helyen a nőszövetségekben az idősebbek, a nyugdíjasok tevékenykednek. Sokan vannak özvegyek, magukra maradtak, akiknek a nőszövetségi munka, az összejövetelek, a találkozások jelentik a közösséghez tartozást, a célt és feladatot, a magány feloldását. Ezek az élethelyzetek nem sokat változnak, így mindig vannak, lesznek az unitárius nők körében olyanok, akik igényelik a nőszövetséget. Ezért van szükség napjainkban élettel, tevékenységekkel teli helyi nőszövetségekre.

Mit emelne ki az elmúlt 100 év sikereiből, illetve kudarcaiból?

A sikerek és kudarcok számbavételénél külön kell elemeznünk az 1910–1948 és az 1990 utáni időszakot, hiszen teljesen más társadalmi, anyagi, mentalitásbeli különbségek, körülmények határozták meg a lehetőségeket és szükségeket. A két világháború között még nem volt általános a nők kenyérkereső munkavállalása, így a középkorú asszonyok is „teljes munkaidőben” foglalkoztak önkéntes nőszövetségi munkával. A múlt sikereiből kiemelném a szociális és a nőnevelés terén elért eredményeket. Szociális intézményt alapítottak Unitárius Otthon néven, amely magában foglalta a gyermekotthont, az

aggmenházat és az óvodával egybekötött Napközi Otthont. A nőnevelés terén csecsemővédelmi, gazdasági és háztartási tanfolyamokat szerveztek. Ebben az időszakban elkötelezett, rátermett asszonyok vezették a nőszövetséget. Elmondhatjuk, hogy szinte minden sikerült, amihez hozzáfogtak. Ez volt a nőszövetség aranykora.

1990 után mindent előlről kellett kezdeni, tapasztalat nélkül, új körülmények között. Talán a legnagyobb siker a szervezet kiépítése volt, amely azonos időben indult meg alulról és felülről. Miközben rendre alakultak a helyi nőszövetségek, 1992-ben Kolozsváron megalakult az országos szervezet Unitárius Nők Országos Szövetsége néven, amelyet 1997-ben törvényesen bejegyeztek. Ma hat körű és 93 helyi nőszövetség működik az országos szervezet keretében. Sikeresen könyvelhetjük el a *Nők Világa* című rendszeres kiadványunkat is, amely most ünnepelte 10. születésnapját.

Ha kudarcról is kell szót ejteni, akkor megemlíteném, hogy a 90-es években létrehoztunk egy céget Unifolk néven kézimunkáink, kézműipari termékeink eladására. Sajnos, gazdasági szakértelem hiányában nem hozta meg a várt eredményt, és kénytelenek voltunk eladni.

Hogyan néz ki napjainkban az országos nőszövetség élete?

Az országos nőszövetség csak a „jéghegy csúcsa”. A tevékenységek legnagyobb része a helyi nőszövetségekben zajlik. Országos szinten legnagyobb rendezvényünk az évi közgyűléssel egybekötött konferenciánk, melyet évente más-más helységben szervezünk. Ez rendkívüli lelkesedéssel várt és előkészített ünnep, meghatározható mozzanatokkal: a nőszövetségi zászlók felvonultatása, a vándorabrosz átadása, az ünnepi istentisztelet és a kultúrműsor. Elhangzik egy vitaindító előadás, amelyet annak megvitatása követ. A résztvevők száma átlagban több mint 300. Ezenkívül évente szervezünk egy-egy vezetőképzőt és médiatanácskozást. A 30 tagú választmány évente négyszer tart gyűlést. A *Nők Világa* évente négyszer jelenik meg 40–48 oldalas terjedelemben, 1200 példányban. Az időszéri eseményekről havonta beszámolóik jelennek meg az egyházi

havilapban, az Unitárius Közlönyben. A helyi, körű és az UNOSZ évi tevékenységi jelentései füzet alakjában megjelennek az évi közgyűlésre. Az UNOSZ minden évben összeállítja a Lókodi Ökumenikus Öregotthon látogatási programját.

Mit vár az évfordulós ünnepségtől?

Az évfordulós ünnepség alkalom arra, hogy felelevenítsük, tudatosítsuk múltunkat, ugyanakkor megmutassuk értékeinket a külső világnak is. A megtett út áttekintése, elődeink jó példája buzdítson minket és a jövő nőszövetségi generációit összefogásra, közös munkára egyházunk szolgálatában. Szűkös anyagiakkal, de lelki gazdagsággal sokat tehetünk megmaradásunkért.

Mi a nők szerepe napjaink egyházában? Már vannak női lelkészek, presbiterek, gondnokok és esperes is az unitárius egyházban. Hogyan hatnak ezek a nőszövetségekre?

Valóban, napjaink unitárius egyházában a nők nemcsak a nőszövetségben juthatnak szerephez. A lehetőség adva van, és aki tehetséget érez magában, választhat, hogy milyen szerepet, hivatást vagy tisztséget vállal. Az elmúlt évtizedekben a nőknek szinte kötelező volt, főképpen városban, kenyérkereső munkát vállalni. Sokan végeztek egyetemet vagy szakmát tanultak. Mindez magával hozta a magabiztosabb fellépést, a képes-

ségek érvényesítését. Ennek hatása érezhető manapság főként a fiatalabb nemzedék körében.

A nők szerepe az egyházban, akárcsak az élet más területén is: képviselni a nők jogait, érdekeit, igényeit, a nők sajátos lelki világát bevinni a döntéshozatalba, a család és a gyermekek védelmébe, és ezáltal a jövő biztosítására.

Milyen lesz az UNOSZ 20 év múlva?

Valószínűnek tartom, hogy az elkövetkező húsz évben az UNOSZ vezetőségében generációváltásra kerül sor. Ezt egyrészt az idő múlása hozza magával, másrészt el kell ismerünk, hogy az utóbbi húsz évben felnőtt nemzedéknek egészen más körülmények és lehetőségek adódtak. Ezen értem a külföldi kapcsolatokat, nyelvtudást, a modern kommunikációs eszközök, technikai felszerelések használatát, a szabad mozgás lehetőségét. Mindez tágabb látókört, más elvárásokat eredményez. Ha mindemellett megmarad a közösség iránti felelősségérzet, az elkötelezettség, és nem uralkodik el a Nyugatról beáramló individualizmus, a túlzott feminizmus, az anyagi érdekek előtérbe helyezése, akkor jó kezekben látom az UNOSZ jövőjét. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Minden Nők Világa-olvasó és -előfizető figyelmébe

Évente négyszer megjelenő kiadványunk, a *Nők Világa* ez év szeptemberi jubileumi számától kezdődően megújult, színes külsővel és újratervezett belsővel lát napvilágot.

A külső szolgáltató készítette technikai szerkesztés és nyomtatás a minőség javítása mellett megnöveli az előállítási költségeket. Ezért a lap ára mostantól a következőképpen alakul:

Szabadárusításban egy példány ára 2 lej

Előfizetés 2011-re négy lapszámra – postaköltséggel együtt! – 12 lej

Előfizetni a körű elnökök vagy az egyházközségek közvetítésével lehet, illetve személyesen Asztalos Klára elnöknél.

E-mail: klariasz@yahoo.com, telefon: 0740-685087

Aki idejében szeretné megkapni a Nők Világát, kérjük, fizessen elő legkésőbb 2011. január 31-ig.

FIGYELEM: Akik előfizettek az egész 2010-es évre, azokra év végéig nem érvényes az áremelkedés. Úgyszintén, akik Homoródszentpálon előfizettek 2011-re, azokat sem érinti az árnövekedés.

Egy hét kultúrák keresztüzében

„Kedvezmény, kedvezmény... csak 50 rúpia... 45... 40... Jöjjön, üljön le! Kettőt adok 100-ért. Ez eredeti Kerala selyem, rózsafa, kézzel szőtt, elefántcsont.” – Bocsanat, elnézést. Ön hova valósi?

Szinte visszhangzott az ilyen és hasonló kifejezésektől a kicsinek és nyugalmasnak nem mondható dél-indiai város, Kochi, szeptember elején, amikor először kb. 200 fiatal szállta meg egyik kis utcáját, majd pár nap múlva újabb 400–450 ember, a világ minden részéről. Kongresszus volt, s talán ez a 600 ember nem volt jelentős szám Kochi életében, de biztosan az volt a környező árusoknak, akiknek üzleteit rendszeresen ellepte egy csapat indiai szuvenirre áhító külföldi. Kongresszus volt, de nem akármilyen. Mindenféle színű és vallású ember keveredett ott, és azon fáradoztak, hogy valamiképpen békét hozzanak a hatalmas ellentétek közé, és ha az egész világot nem is, de legalább egy kis részét változtassák meg és tegyék jobbá.

Fiatalokként ketten indultunk neki a nagy Indiának Erdélyből. Major Lacival mindketten úgy gondoltuk, ezzel a lehetőséggel egy meséskönyvbe csöppenhetünk, és, hogy végre megláthatjuk, hogyan is élnek a fűszerek hazájában. Éhes szemekkel érkezünk Kochi városába, és ami a reptérről még csak külvárosi nyomornak tűnt, a hét folyamán rá kellett jönnünk, hogy általános valóság, bár a vékonyka tehetősebb réteg bizony szép házakban él e nyomor közepén.

Elszállásoltak, és a másfél napos folyamatos utazás után egyből belevágtunk a már megkezdődött konferenciába. A fiatalok külön és hamarabb kezdték a kongresszust. Emberi jogokról és toleranciáról beszéltek, és terveket szöttek, hogy minél jobban hallathassák a hangjukat a „nagyok” előtt, azok előtt, akik a szervezetet igazgatják, hogy rádöbentessék őket, hogy mi vagyunk a jövő, és mi is tehetünk valamit azért, hogy a világ kicsit megváltozzon.

A barátkozás hangulatában teltek a konferencia napjai. Senki nem húzódott el a másiktól a színe vagy a vallása miatt. Inkább egy egészséges és tiszta kíváncsisággal fordultak hozzád, hogy megtudják a neved, megismerjék a kultúrádat. Amennyire nekünk különleges volt, hogy ők másképp néznek ki, annyira volt nekik is furcsa a mi fehér bőrünk és vallásunk. Így adtunk egy kicsit egymásnak abból, amink van, akkor, amikor tudtunk. Közös táncos esték voltak, amikor együtt próbáltunk lépni tibeti vagy indiai, afrikai dallamokra, ebéd-szünetek, amikor az állandó rizsevést feldobtuk egy kis beszélgetéssel a hagyományos ételekről mindenki hazájában. Néhány fiatalosan ellógott nagyelőadás alatt egy kávézóban összeülve a magunk ízlése szerint tartottuk

az előadást, és teljesen szabadon elemeztük és hasonlítottuk össze egymás kultúráját.

Ez volt talán a legnagyobb ajándék. Azoknak a velünk egykorú, hozzánk hasonló, csupán más helyen élő fiataloknak a barátsága, akik ugyanolyan problémákkal küzdenek, mint mi: fiatalok próbálnak lenni egy világban, ahol nem mindig veszik számba őket, nem hallgatják meg, de harcolnak, valami jobbat akarnak, másképp szeretnének élni.

Persze a kongresszus folytatódott, megérkeztek a „felnöttek”, illetve azok, akik csak a nagy kongresszusra voltak kíváncsiak. A nem teljesen rózsás körülmények közé, ahová minket elszállásoltak, egy részük helyet kapott, és meglepő módon ők is elérhetőbbek voltak még akkor is, ha az egyesület nagyjainak számítottak. Ugyanúgy fényképeződtek velünk, és megígérték, hogy elküldik a képeket, elkérték az elérhetőseket, hogy majd különböző internetes közösségi oldalakon bejelöljenek, és így tartassuk a kapcsolatot.

India különleges volt, még akkor is, ha egyáltalán nem az volt, amire számítottunk, ha nem volt olyan szép, mint a képeken, ha nem volt minden étel olyan különlegesen finom, mint az éttermekben lenni szokott. Különleges volt, mert e körülmények közt is az emberek barátságos volta meghaladott minden elképzelhető. Bár minden árus megpróbálta kihasználni, hogy nem ismerjük az árakat, akkor is jól esett náluk vásárolni, mert kiszolgálásuk hibátlan volt, bármit előkerestek, hátha épp arra lenne szükséged. És természetesen alkudozni is jól esett velük.

Különleges volt az indiai forgalom, amit itthon el sem lehet képzelni. Folyamatos túlköelés mellett a kisgyerek alszik a motorbiciklin, amelyre az egész család felült, és irtózatos iramban száguldanak. Különleges volt, mert azon kevesek közé tartozhattunk, akik egy teremben ülhettek a Dalai Lámával. Rájöhattunk, hogy kiemelkedő személyisége ellenére milyen egyszerű ember, jó humorérzéssel és sugárzó örömmel. Különleges volt, mert olyan kultúrákba láthattunk bele, amelyek nem is hasonlítanak a miénkhez, ám az emberek, akik benne élnek,

talán nem is lehetnének hasonlóbbak hozzánk. Még ha nem is egy fényképalbumba valók a helyek, amiket látunk, az emberek mindenképpen bekerülnek egy olyan keretbe, amely a legszembetűnőbb polcán van az életünknek.

Most már azt hiszem, elég sok helyre utazhatnék, ahol szívesen várnának; ahol kapnék egy szállást; ahol ismerős arc fogadna; ahol lenne, aki ajánljon megnézésre érdemes helyeket; ahol lenne, akivel elbeszélgetni egy éjszakán át arról, hogy Kochiban miket éltünk át; és hogy mi történt velünk azóta... A kellemes csalódásokról és meglepetésekről, a város zajáról, a kongresszus hasznáról, a nagy, megvalósított ötletekről, és arról, hogy mikor találkozunk újra...

„Elnézést, te hova valósi vagy?” – mosolygós kérdés, amit már az utolsó napon nem kérdeztünk egymástól, csak annyit súgtunk a távozáskor egy ölelésbe, hogy nagyon várjuk, hogy megmutathasd Te is a hazádat, és én is bevezethesselek egy kicsit az enyémbé. Talán nem

maradnak hiába az elszuttogott ígéretetek, és lesz folytatása annak, amit Indiában lázasan elkezdünk: a nagy álmoknak, a megértésnek, az elfogadásnak és a harcnak az igaunkért. A szabadságnak.

Gergely Noémi

Szeptember 18-án egy 40 fős busz indult Debrecenbe a János Zsigmond Unitárius Kollégium szervezésében *Hobo Circus Hungaricus* porondszínházi előadására. A közel háromórás előadás élőzenekari rock-blues ütemei, az artisták, színészek és mozgásművészek lenyűgöző játéka kimondhatatlan látványt és élményt nyújtott azok számára, akik jelen lehettek az cirkuszi sátor ponyvája alatt. Külön megtiszteltetés volt a kollégisták számára, hogy előadás előtt és után is Földes László (Hobo) egy kis időt velük töltött, történeteket mesélt, és kimeríthetetlen energiáját nemcsak a színpadon, hanem a kollégisták közvetlen közösségében is megmutatta.

Dévai emlékszárándoklat

Hűvös, novemberi szél ébreszti Kolozsvárt. Az épületek álmos szemmel nézik a sietős járóelőket. Mindenki siet valahová. Én is közéjük tartozom. Késlekedve megérkezem az autóbushoz, ahol már várnak rám. Körül nézek, és hozzám hasonló tekinteteket pillantok meg. Felszállunk a buszra. Egyesek elszenderednek, mások olvasni próbálnak, vagy épp a legújabb élményeiket mesélik el egymásnak. Amint elindulunk, én is a társam vállára hajtom a fejem, és a busz kellemes ringatózása közben elalszom.

A Déva irányába tartó busz néhány óras utazás után megáll egy kis pihenőre. Egy otthon felpakolt szendvics, egy meleg kávé az automatából, egy kis nikotin-pótlás – és máris indulhat tovább a busz. A társaság már kezd élni. Elcsattan néhány poén, kitörő kacagás tölti meg a buszt, majd előkerül egy gitár, és jól ismert dallamok fokozzák a hangulatot.

Így haladunk Déva fele. Amint megérkezünk, a vár aljánál próbálunk erőt venni a felfele úthoz. Kisebbségi csoportokban indulunk el. A várban az istentisztelet megkezdése előtt még a rég nem látott ismerősöket próbáljuk felfedezni. Az újratalálkozás öröme és a megemlékezés meghittsége feledteti velünk a hideg, novemberi szelet.

A megemlékezés lejártával kissé átszellemülve sétálunk le a dévai leányegyházközség imatermébe, ahol meleg tea és ünnepi műsor vár bennünket. Lassan indulunk vissza a kincses városba. Felszállunk a buszra, ki-ki megkeresve a maga helyét, és elindulunk. A hangulat egyre fokozódik. Gitár, ének, barátok, jókedv, indulás és érkezés.

A busz fáradtan gördül be Kolozsvár utcáira. A novemberi szél átlengi az éjszakai várost, miközben hazafele igyekszem. Fáradtan, de jókedvűen dőlök ágyba, hogy újraélhessem a nap élményeit, varázsát – az ünnepet.

Kertész Ágnes

Egy egyetemista találkozó margójára

Az októbert sok egyetemista azért várja, mert végre felkerülhet a nagyvárosba, felfedezheti Kolozsvár kincseit, sokan azért, mert végre ismét elszabadulhatnak otthonról, és végre újra kávézhatnak a rég látott osztály- vagy évfolyamtársakkal, sokan azért, hogy visszajöhessenek a pörgésbe, ahol sosem unalmas az élet. S vannak egy jó páran, akik azért, hogy ha már az előbb felsoroltakból minden meg-

történt, akkor is jól érezze magát, és elvonuljon egy hétvégére egy csapat- tal valahova, egy nyugodt városkába vagy falucskába, és úgy igazán, egyetemistaként jól érezze magát.

Az idén október 22-e és 24-e között Tordatúrra vonult el egy kb. 50 fős csapat, ahol az évkezdésbe belefáradt egyetemista végre szabad lehetett egy kicsit, és a szórakozását egy kis szellemi feltöltődéssel ötvözte. A

szórakoztató részét talán nem is kell részletezni, az egyetemisták ebből akár doktorálhatnának is. Ám, ezek a fiatalok meghallgattak néhány előadást is, amelyek egy kicsit hozzájuk szóltak, nekik és róluk, de főleg arról a világról, amelyben élniük kell. Rác Norbert a globalizáció világába

Gergely Noémi

folytatás a 24. oldalon

Egy egyetemista találkozó...

folytatás a 23. oldalról

vezette be őket, ahol a McDonald's, a Coca-Cola és az internet sűrű pókhálójában talán Isten is felbukkanhat. Majd vallási vonalon Bálint Róbert, mészárosi lelkész osztotta meg az amerikai álom általa átélt változatát, és azt, hogy az óceánon túl, az a nagyra becsült és irigyelt nemzet hogyan is éli meg lelkiségét és vallásos mivoltát. A szellem és a lélek megtelt végre egy csipetnyivel a világ nagy dolgai-

ból és egy késhegnyivel az ismeretlen mélységéből, egy tarisznyával a barátságok felülmúlhatatlanságából, egy táskányival a mosoly leírhatatlan örömsziporkáiból, egy hátizsáknival a pillantások sokatmondó csendjéből és talán egy porszemnyivel a szerelem tisztító mámorából. Ezzel felpakolva már egész más vizsziatérni a kincses város forgatagába, az egyetem talán ősidők óta koptatott padjai mögé, a ködös november várva. Mert az egyetemista szabadnak született, és ha bármikor úgy érezné, hogy „ez a világ már nagyon

szűk” neki, és a régi helyét nem találja, ha úgy érzi, már új kell és több, már az kell, hogy megértse, hol él, akkor fogja a tarisznyát, a táskát, a hátizsákot, és mindent, ami benne van még bele lehet tenni, és elindul megkeresni azt a helyet, ahol jól érzi magát. Hogy ez a hely milyen?! Én talán Tordatúrhoz hasonlítanám, ahol kis közösségben egy egyszerű egyetemista is fontos, ahol megérthet és tanulhat, ahol taníthat és megmutathat, ahol adhat és szerethet, ahol minden többlet és felesleg nélkül... élhet.

VEN-kikötő

November a vasárnapi iskolában

A római naptár kilencedik hónapja (a *nona* jelentése kilenc). Nevezik még Szent András havának, illetve „enyészet havának” is.

1. Halottak napja – E napon emlékeznek meg az emberek a halottairól, nemcsak nálunk, de más országokban is. Rendbe teszik a sírokat, virágokkal, koszorúkkal díszítik, gyertyákat gyújtanak eltávozott szeretteik emlékére. Részt vesznek az istentiszteleten, imádkoznak halottaikért. A régi ember nem félt a haláltól, úgy hitte, hogy a halál átváltozás. A régi ember általában otthon, családjában halt meg. Készült a halálra. Előre elrendezte a dolgait, elbúcsúzott a szeretteitől, papot hívatott. Őseink hite szerint a túlvilágon minden fordítottja az eviláginak. Ezért a temető is a fordítottja volt a falunak. A sírok keletnek voltak tájolva, középen volt a nagycsalád feje, tőle balra a férfiak, jobbra a nők. Halottak napja körül a temetőben a sírokat rendbe tették, de ott nem volt szokás gyertyát gyújtani, koszorút, illetve virágot elhelyezni rajta. Ezen az estén a templomban állították fel a „mindenki koporsóját”, a nép együtt imádkozott minden elhunytért. Az adományokat ide hozták, melyet a pap másnap szétosztott a szegények között. Nem volt szomorú nap.

A temető szent hely. Régen a temető a templom körül volt. A magyar ember régen nem tett követ

a sírra, fából készült a főfa. A főfa majdnem mindent elárul arról, aki ott nyugszik.

Beszélgessetek arról, hogy ma hogyan emlékeztek meg halottaitokról? Milyen szokások élnek vidéketeken?

11. Márton napja – ezen a napon országszerte nagy lakomákat rendeztek, hogy egész esztendőben bőven ehessenek, ihassanak. Ilyenkor ugyanis már le lehetett vágni a tömött libát. Úgy tartották, hogy „aki Márton napon libát nem eszik, egész éven át éhezik”, vagy „ha Márton lúdja jégre áll, karácsonykor sárban botorkál”. Ezen a napon kóstolták meg az új bort is, azt tartották ugyanis, hogy a bornak „Márton a bírója.”

15. Dávid Ferenc halálának évfordulója.

Tanuljátok meg:
Dávid Ferenc örökké él

Dávid Ferenc meghalt régen,
De csillaga fent az égen.
S míg csillaga rám ragyog,
Az ő követője vagyok.

Ez a csillag arra tanít,
Örömet tud adni a hit,
Örömet és boldogságot,
Széppé tenni a világot.

Dávid Ferenc meghalt régen,
De csillaga fent ragyog.
S míg csillaga rám ragyog,
Az ő követője vagyok.

19. Erzsébet – „Erzsébet megrázta a pendelyét” – mondták, ha ezen a napon havazott. Ez hosszú télre utalt. Olvassátok el Árpád-házi Erzsébet legendáját.

25. Katalin – ezen a napon több helyen gyümölcsfaágot szoktak vízbe tenni. Ha ez karácsonyra kiszökdült, a kíváncsiskodó lány hamarosan férjhez ment. „Ha Katalin locsog, karácsony kopog” – halljuk mindenfelől a régi megfigyelést.

30. András – házasságjósoló nap. Vidékenként változtak a jóslási praktikák:

– A lányok férfi ruhaneműt dugtak párnájuk alá, azt remélve, hogy éjszaka megálmodják jövődöbelijüket.

– Szilvás gombócot főztek, mindenik belsejébe egy fiúnevet tettek, amelyik leghamarabb feljött a víz tejetjére, az volt a jövődöbeli neve.

– Lefekvéskor háromszor megfordították a párnát, és a következőt mondták:

„Párnámat rázom, / Szent Andrást várom,

kutassa meg a jövődöbeli párom.”

„Aki böjtöl András napján, vőlegényt lát iccakáján.” (Hajdúszoboszló)

Az András-nap utáni vasárnapon kezdődik az advent. Ettől kezdve nem illik bálokat, lakodalmakat tartani – „András zárja a hegedűt.”

Újvárosi Katalin

Mozdonysimogatás

Két barát beszélget:
– Hol voltál, haver?
– Kikísértem anyósomat az állomásra, utazott haza.
– És mitől vagy olyan kormos?
– ...! (A poén a rejtvényben.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10				11		12		13
14			15			16		
17			18			19		
20		21	22		23		24	25
	26	27		28				29
30	31			32				33
34			35			36		
37								NY

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 6. Ennél előbbre (két szó). 10. Maga mögött hagy. 11. Vadászkutya féle. 13. Lapos edény. 14. Légnemű anyag. 15. Angol villamos. 16. Bogár tojása. 17. Estefeje! 18. Vége a sakkpartinak. 19. Hüvelyk. 20. Oroz. 22. Szertartás. 24. Szigligeti ..., színműíró volt. 26. Azon a helyen. 28. Kis anyagi részecske. 29. Korjelző rövidítés. 30. Lakatoló. 32. Mohamedán törvénytudó. 33. ... Maria, egyházi ének. 34. Elme. 35. Hatalmában tart. 36. Katolikus főpap. 37. Figyelem jelzője lehet.

Függőleges: 1. Valamilyen káros folyamat megakadályozása. 2. Földbe rejtő. 3. Vízpára. 4. Kígyóhang. 5. Lapu jelző. 6. Errefele! 7. Attila, másképp. 8. Szemmel érzékel. 9. Korban előrehaladott. 12. Ellenben. 15. Kézben fog. 16. Lombard folyam. 19. Magyar sakkozó (István). 21. Virág része. 23. Undorodó. 25. Fekvőbútor. 27. Állóvíz. 31. Nagy kártyalap. 32. Szigetlakó nép. 33. Öreg bácsi. 35. Járunk rajta. 36. Juttat.

Rendőrvice

A székely egy biciklinek kinéző valamivel ke-rekezik a főúton, megá-lítja a rendőr, megvizs-gálja a járművet, majd így szól:

– Lámpa nincs, 20 lej,
fék nincs, 20 lej, macska-szem nincs, 20 lej, csengő
nincs, 20 lej, a kontra nem fog, 20 lej, összesen 100 lej büntetést fizet!
– Cakkom-pakk? – kérdezi a székely.
– Bocsánat, ...! – szabadkozik a rendőr. (Poén a rejtvényben.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15					16			
17									18	19		
20	21		22				23				24	
25		26			27	28		29		30	31	
32		33	34			35		36	37			
38		39			40				41			
42				43	44		45					46

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Korai gyümölcs. 14. Pápai korona. 15. Örökség jelző lehet. 16. Sok-sok hullócsillag látható, ha a Föld ezzel találkozik. 17. Fegyelem. 19. Éveink száma. 21. Nedves. 24. Szófaj. 25. Angol fiúnév. 26. Arra a helyre. 27. Mely helyen? 29. Zúgolódik. 32. Fontoló. 35. Katedrális. 37. Amerikai politikus (AI), alelnök volt Clinton idejében. 38. Málha része! 39. Barázdabilletető! 40. Adósságot megad. 41. Magyar festő volt (Mór). 42. Iramot növel. 44. Paripa. 45. Olasz író volt, ... Fallaci.

Függőleges: 1. A poén befejező része. 2. A máj váladéka. 3. Földalatti közlekedési eszköz. 4. Irányzat. 5. Hatás is van ilyen. 6. Igazgató, bizalmasan. 7. Marosvásárhelyi színész volt (László). 8. Mátka. 9. Főemlős. 10. Erős hangon szól. 11. Opus, röviden. 12. Körfolyosó. 18. Középen leír! 20. Arra a helyre cipel. 22. Zár vagy amerikai egyetem. 23. Néha ilyen a csapvíz. 27. ... anyó, Grimm-mese. 28. Régi, kör alakú színház. 30. Támadás. 31. Algériai város lakója. 33. Teremspport. 34. Eszes. 36. Amerikai cigaretta. 41. Angol fiúnév. 43. A zsák eleje! 46. Atmoszféra egyféle rövidítése.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
dr. Czire Szabolcs főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Péter Árpád**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlony@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

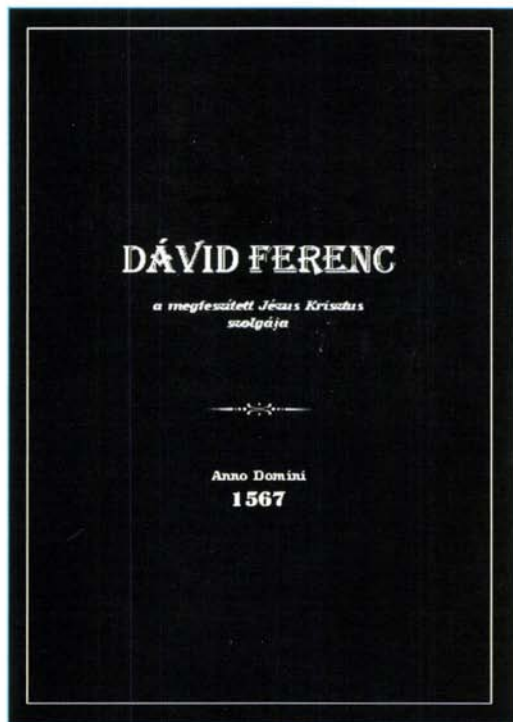
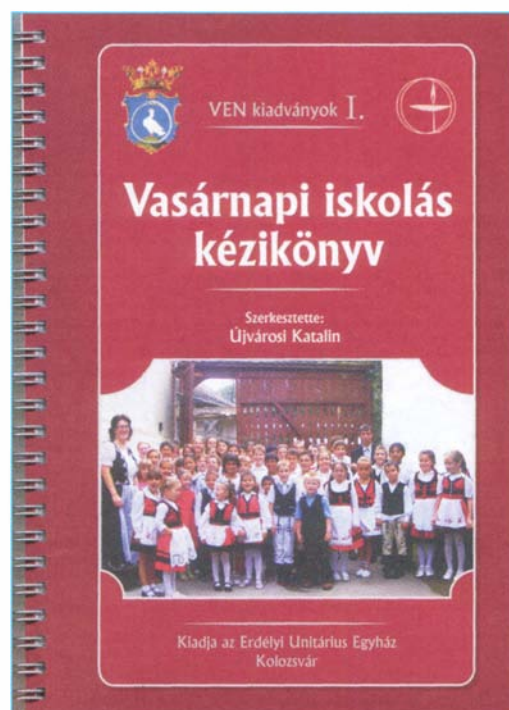
Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Vasárnapi iskolás kézikönyv

Az Erdélyi Unitárius Egyház valláserkölcsei neveléssel foglalkozó munkatársainak jóvoltából új sorozat indult, a VEN Kiadványok. Ennek első kötete az Újvárosi Katalin által szerkesztett *Vasárnapi iskolás kézikönyv*, amely – talán mondanunk sem kellene – régi és sürgető igényt elégít ki, amikor négy évre beosztott „foglalkozási” tervekkel kínál nevelőknek-oktatóknak. A első év a nagyvilággal való ismerkedés (*A gyökerek erősítése*) célját követi, a második *A Lélek világát* célozza meg (Tízparancsolat, ószövetségi történetek). A harmadik egység *Jézus világát* – tehát főképp az Újszövetséget – állítja a vasárnapi iskolai tevékenység középpontjába, míg a negyedik év az *unitárius* gyermek világra összpontosít. A négy nagy fejezetet betlehemes játékok és karácsonyi műsorterv egészíti ki, végül forrásirodalmi jegyzéket találunk.

Dávid Ferenc: A megfeszített Jézus Krisztus szolgája (1567)

Dávid Ferenc 1573-ben bekövetkezett mártírhaláláig Erdély vezető reformátora, a három protestáns vallás első püspöke volt. Közvetlenül a történelmi jelentőségű, 1568. január 6–13-a közötti tordai országgyűlés előtt két alapvető művet adott ki. Az első a reformáció történetét beszéli el, különös tekintettel a szentháromság dogmájának keletkezésére; a második pedig útmutató a Szentírás jelképes, lelki értelmezéséhez. E kötet a két mű felújított – vagyis Gazdag Árpád által mai magyar nyelvre átültetett – változatát tartalmazza, megidézve a hagyomány szerint 500 éve született lángelme szellemét.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő (Sepsiszentkirály), **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Antal Ildikó** Unitarcoop programfelelős (Marosvásárhely), **Czire Alpár** tanár, fotográfus (Székelykeresztúr), **Ferenczi Enikő** kórházlelkész, mentálhigiénés szakember (Kolozsvár), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely–Kolozsvár), **Gyerő Dávid** lelkész, EUE-előadótanácsos (Kolozs–Kolozsvár), **Kertész Ágnes** egyetemi hallgató (Fiatfalva–Kolozsvár), **Koppándi Benczédi Zoltán** lelkész (Lupény-Vulkán, Déva), **Medgyesi Zelma** ny. óvónő (Árkos), **Mezei Sarolta** újságíró (Marosvásárhely), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Molnár B. Lehel** lelkész, EUE-levéltáros (Kolozsvár), **Pálfy Ildikó** énekvezér (Sinfalva), **Simó Melinda** pszichológus (Homoródjánosfalva), **Székely Kinga-Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Újvárosi Katalin** lelkész (Székelymuzsna)